

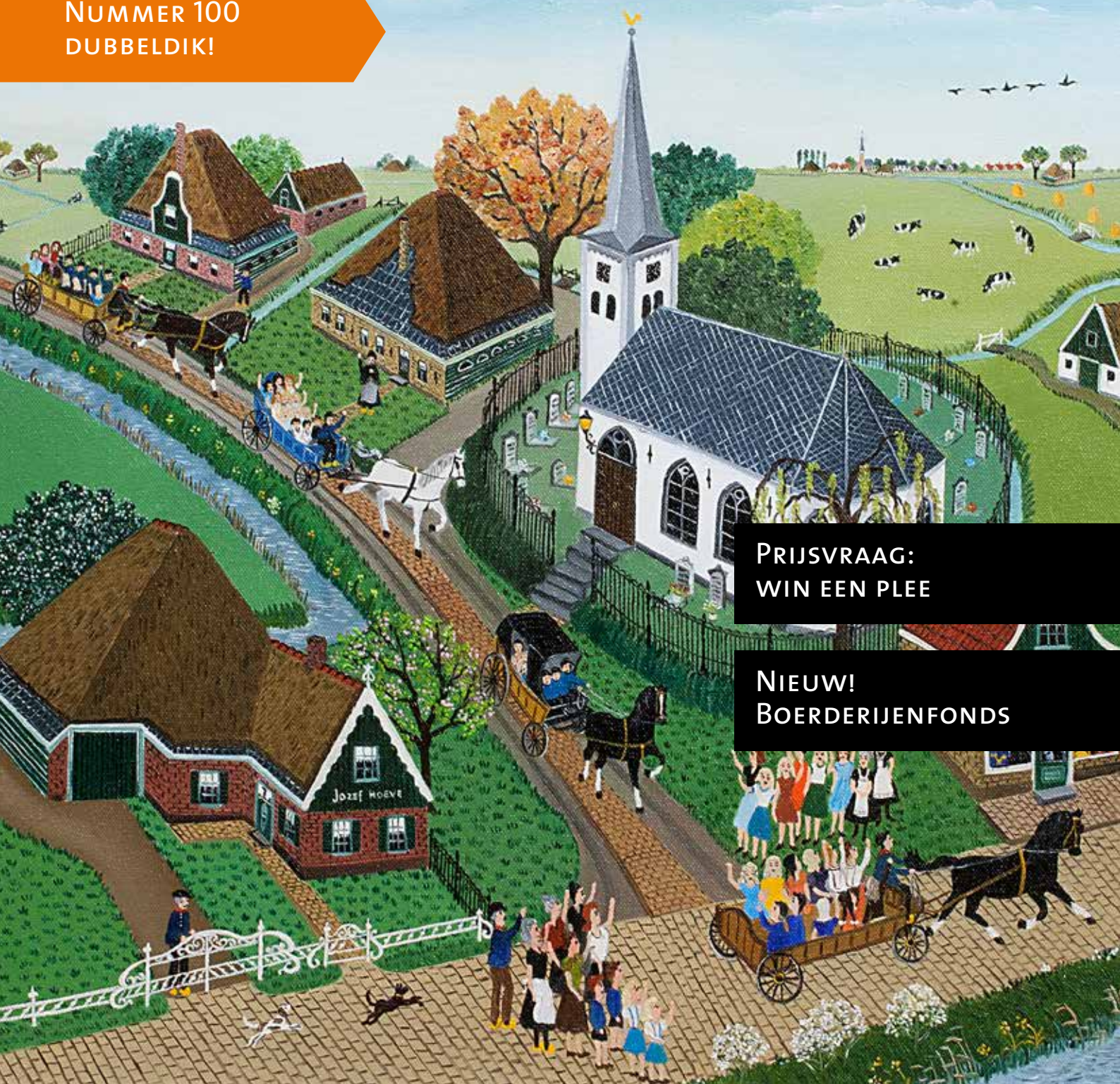
BOERDERIJENSTICHTING NOORD-HOLLAND

VRIENDEN VAN DE STOLP

Boerderijen Beeldbank: www.boerderijenstichting.nl | Volg Vrienden van de Stolp ook op Facebook

NR. 100, MAART 2020

NUMMER 100
DUBBELDIK!

PRIJSVRAAG:
WIN EEN PLEE

NIUW!
BOERDERIJENFONDS

TE KOOP
Keern 139, Hoorn

Uniek! Aan de westzijde van het Keern ligt deze prachtige stolpboerderij uit 1880 met aanbouw en eigen oprit op slechts korte afstand van de historische binnenstad en het treinstation van Hoorn. Bovendien rijdt u binnen enkele minuten de snelweg A7 op. Laat u verrassen door de ruimte in de stolp en de schitterende plek aan het Keern. De stolp is een gemeentelijk monument. In de stolp en aan de niet zichtbare buitenzijde mag naar eigen wens worden verbouwd. De bestemming van het perceel is woondoeleinden. Het perceel is circa 522 m² groot. Maak een afspraak voor een bezichtiging en ervaar zelf de mogelijkheden voor deze karakteristieke stolp in Hoorn!

Meer info bij makelaar George van der Velden
T 072 5039797
E noordholland@landelijk-wonen.nl
www.landelijk-wonen.nl

landelijk-wonen.nl funda vastgoedpro

Floridus
tuin & groen

- hoveniersbedrijf
- tuinontwerp en adviescentrum
- sport en recreatie
- tuinwinkel

voor een passende omgeving bij uw woning

Het Woud 10 - 1688 JE Nibbixwoud - telefoon 0229 - 57 16 29
E-mail hoveniers@floridus.nl
www.floridus.nl

onderlinge DE VEENHOOP

Speciaal voor de brandverzekering van rietgedekte panden.
Goede voorwaarden met lage premies.

Voorbeeld: brand-/stormverzekering woonboerderij steen/riet vanaf 1,60 ‰ en woning steen/schroefriet vanaf 0,80 ‰.

Hoornseweg 2, 1687 ND WOGNUM, telefoon 0229 57 22 57
www.ovmdeveenhoop.nl, info@ovmdeveenhoop.nl

INHOUD

4. PRIJSVRAAG	21 GEZOCHT: STOLPENLOODS
6 NIEUW BOERDERIJENFONDS	22 BODEMSCHATTEN UIT STOLP-ERVEN
9 VOORJAARSEXCURSIE	27 DE REDACTIE STELT ZICH VOOR
10 BINNENKIJKER	28 TWEEDE LEVEN STOMPEKAMP
12 MUSEUMBOERDERIJEN	32 BEELDMERK
16 KIEK 51 EN 52	33 LEDENWERF-ACTIE
17 STOLPEN IN DE KUNST	35 STOLPEN IN HET NIEUWS

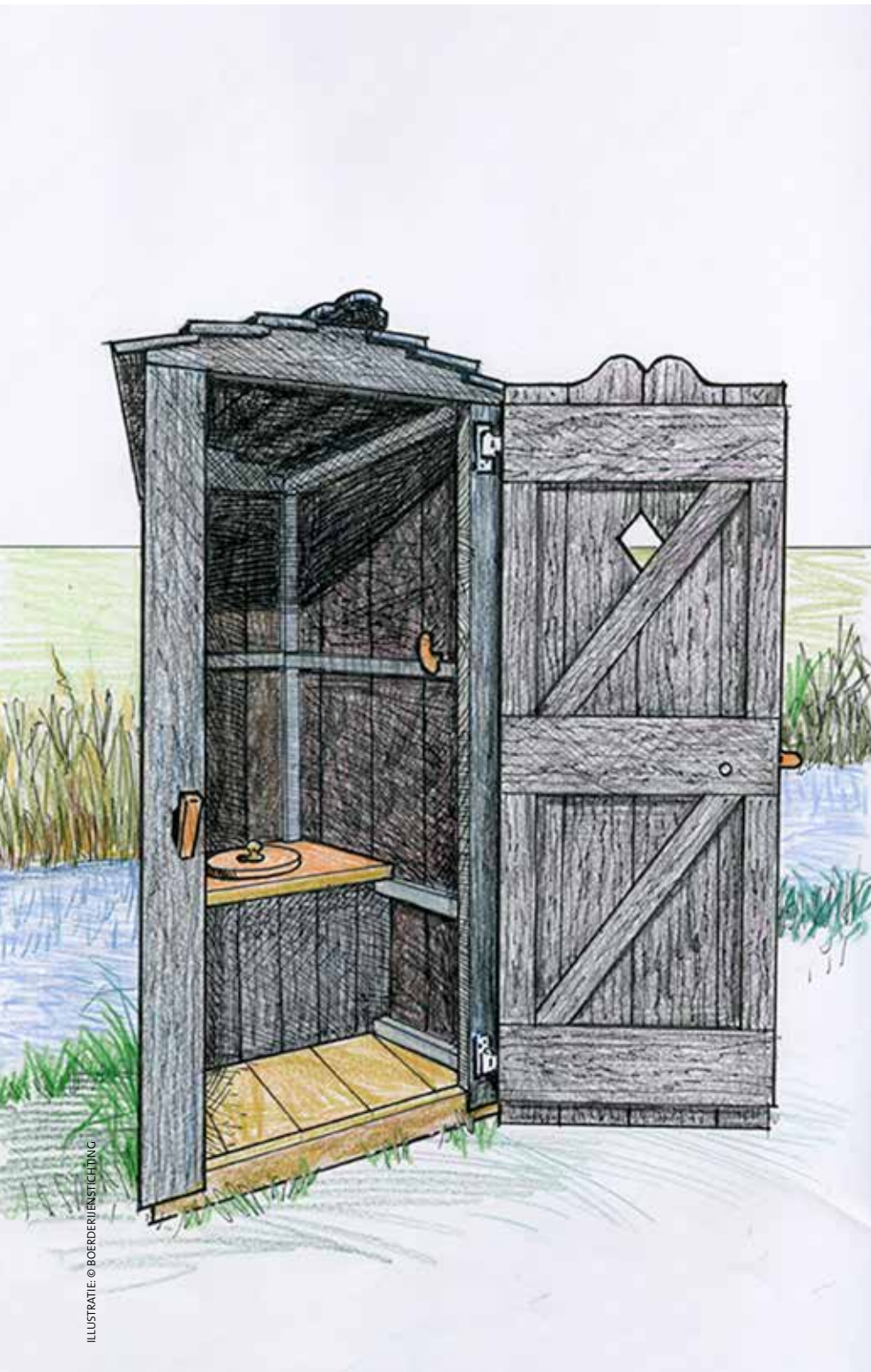
HONDERD CLUBBLADEN VERBINDEN VRIENDEN 32 JAAR

Deze regels schrijf ik als voorzitter van de 'club' met gepaste trots, want deze maand is de 100^e nieuwsbrief verschenen die nu bij alle vrienden en vriendinnen op de mat ligt. Beter nog: op dit moment leest u deze regels, zoals ruim dertig jaar geleden de eerste regels van nieuwsbrief nummer 1 zijn gelezen. Toen gingen we van start en nu is er dit jubileumnummer dat geschiedenis schrijft en waarmee we met elkaar een feestje willen bouwen. Daarover leest u meer in dit extra dikke nummer met onder andere een aansporing voor een trip langs museumboerderijen in het hele land. Zo is er ook een bij een nummer 100 passende prijsvraag en dagen we u uit nieuwe vrienden te maken. Meer vrienden geven meer energie en draagvlak. Ten slotte starten we het initiatief voor een stolpenloods en is er nieuws over een boerderijenfonds. Allemaal communicatiepogingen om het behoud van stolpen te stimuleren. Vrolijk gestemd en toekomstgericht, ons mooie werk steunt sterk op onze kwartaaluitgave en nummer 100 is een echte mijlpaal en al ruim 30 jaar een bron van inspiratie en verbinding. Op naar het volgende nummer, maar eerst ... de honderdste.

Peter van Zutphen, voorzitter

UNIEKE NUMMER 100 TE WINNEN BIJ NIEUWSBRIEF NUMMER 100

ILLUSTRATIE: © BOERDERIJENSTICHTING

Het bestuur van de Boerderijenstichting en het voltallige redactieteam (met aanhangende fotografen en andere losse scribenten) zijn ongelooflijk trots te kunnen melden dat in maart 2020 de honderdste nieuwsbrief van de 'Vrienden van de Stolp' verschijnt (zie voor een beknopt overzicht van nieuwsbrieven uitgave 95 van dec. 2018, blz. 4-7). Het verschijnen van dit gedenkwaardige nummer krijgt niet alleen een extra feestelijk tintje, maar ook worden er een aantal stolp wensen en het allernieuwste wapenfeit in opgenomen. Een oproep voor het actief werven van nieuwe vrienden en vriendinnen, de aftrap van een nationaal boerderijfonds en het realiseren van een stolploods zijn in willekeurige volgorde zomaar drie van dit soort zaken. Aan deze nummer 100 is bovendien een eenmalige en unieke prijsvraag gekoppeld: Win een nummer 100 met nummer 100.

Met een nummer 100 wordt in dit geval een toilet bedoeld, een wc, maar dan eentje die cultuurhistorisch op het erf van een stolpboerderij hoort. Een buitenplee dus, of met andere woorden een gemak, een poep- of kakdoos, een schijthuis, 't huisie, een plee, een sekreet, een privaat. U weet wel, zo'n zwart geteerde 'kast', wat achteraf op een erf en op palen boven een slootkant. Het te winnen exemplaar is voor deze bijzondere gelegenheid beschikbaar gesteld door Bouwkundig Ontwerp- en Tekembureau BV Maarten Koning uit De Goorn en is dus a. geheel cultuurhistorisch verantwoord en b. buitengewoon degelijk.

Wat moet u doen

Als u de plee wilt winnen dan schrijft u een vlammend betoog, een brief waarin u verklaart dan wel uitlegt waarom deze plee juist op uw erf het allerbest op zijn plaats is en tot zijn recht komt. Heel eenvoudig. Stuur een brief naar het secretariaat: Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen of mail via info@boerderijenstichting.nl.

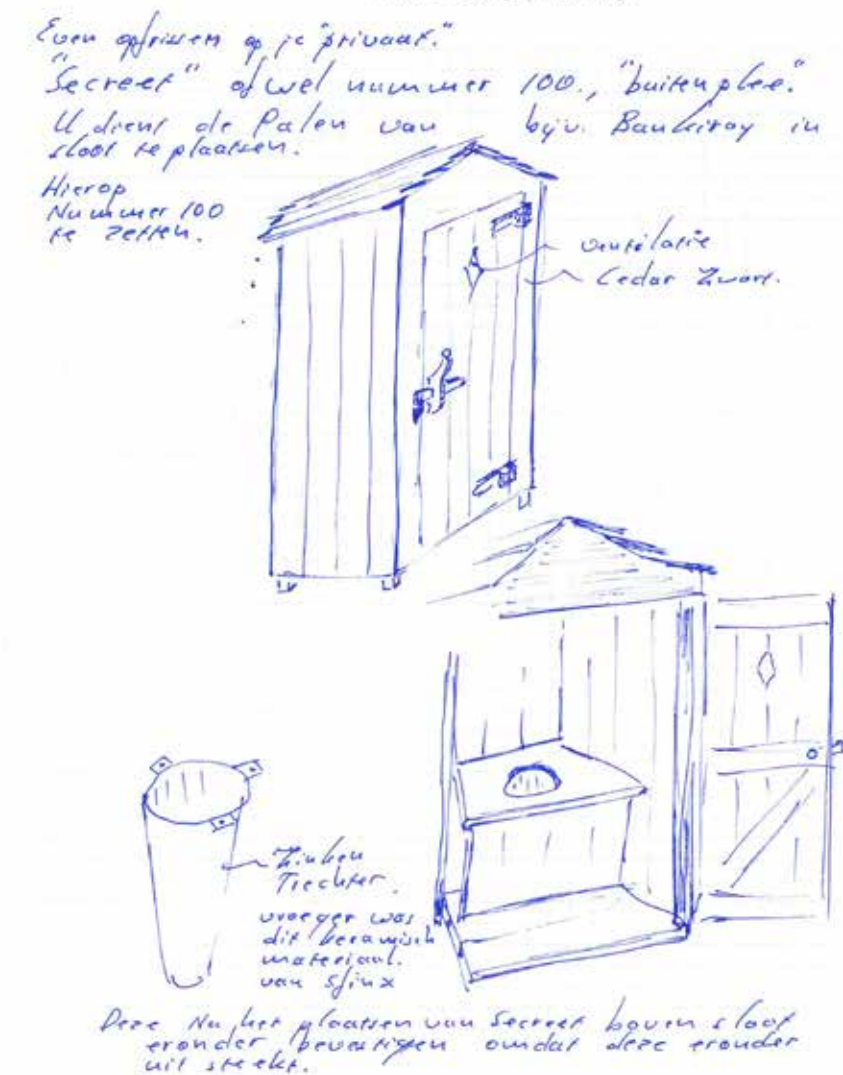
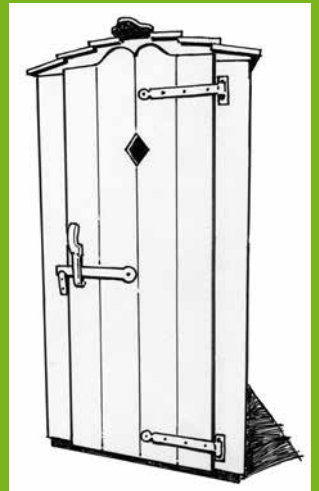
Het redactieteam buigt zich naar eer en geweten over de inzendingen en kiest een winnaar, waarna de nummer 100 (zie kadertekst en schetsen) op transport wordt gesteld en afgeleverd. De winnaar verplicht zich tot daadwerkelijke plaatsing van dit unieke object. Het opstellen van de plee wordt vanzelfsprekend nauwlettend gevolgd, vastgelegd en verslagen in een van de komende nieuwsbrieven. Over de uitslag wordt niet gecorrespondeerd. Altijd al een nummer 100 willen hebben of is een nummer 100 nog het ontbrekende onderdeel op uw erf, grijp dan uw kans en doe mee met deze eenmalige en unieke prijsvraag. Stuur uw reactie in vóór 26 april en u doet mee in deze fan-tas-tische prijsvraag. Klim in de pen en win!

Belangrijke tip

Na gebruik van de plee dient de gebruiker in kwestie zichzelf eerst en vooral geheel aan te kleden en dan pas de deur te ontgrendelen (via het gat in de deur) vooraleer de deur met volle aandacht en beide handen te openen. Reeds bij geringe wind is de kans namelijk groot dat de deur uit de hengen waait of afhankelijk van windkracht en -richting op het erf van de burens belandt.

WM

De plee is geprefabriceerd en wordt in een bouw pakket geleverd. De plee is geheel in hout opgetrokken, behalve de afvoertrechter (zink). Het model is ergonomisch verantwoord ontworpen voor een volwassene en bestaat uit drie wanden, een dak, een deur en een behoeftezetel met gat. De dakbedekking bestaat uit een samenstel van afwaterende planken; de achterwand is smaller dan de voorzijde (met deur) vanwege uitgekiende ergonomie en duurzaamheid (minder materiaalgebruik). De plee heeft een ruitvormig ventilatiegat in de deur, is zonder slot en heeft een houten grendel met dito greep. Twee kwalitatief uitstekende hengen staan garant voor een soepele draaibeweging. Het geheel is in cedar zwart uitgevoerd en in beginsel tochtvrij. Plaatsing boven een sloot op vier stevige hardhouten palen wordt aanbevolen. Eventueel worden nadere bouw aanwijzingen en gebruikstips verstrekt.

STATUSLOZE STOLP IN BEELD

Negen van de tien stolpboerderijen in Noord-Holland zijn niet beschermd. Hoewel subsidieregelingen de laatste jaren toegankelijker zijn geworden, geldt dit met name voor stolpen met een monumentenstatus. Een nieuw en landelijk opererend boerderijfonds wil financiering juist afstemmen op stolpboerderijen zonder of met een beperkte bescherming. Hoe ziet dit splinternieuwe initiatief er uit?

Elke stolp is een avontuur en een groot project

Hiervoor nemen we een grote stolp in West-Friesland als actueel en exemplarisch voorbeeld. Ron en Sandra Kraakman (hij geboren en getogen in Zwaagdijk) hebben eind vorig jaar een stolpboerderij gekocht. Een beeldbepalend exemplaar aan Zwaagdijk 419. Samen met stolpbouwmeester Maarten Koning ga ik bij hen op bezoek om de plannen te bespreken. Maarten is erbij gehaald om een eerste beeld te geven van de bouwkundige toestand van deze stolp. Ron is meteen duidelijk: 'Het historische zit nou eenmaal in mijn bloed en met deze aankoop gaan we onze droom realiseren.' Ron en Sandra zijn nog aan zoeken naar wat ze nu precies met deze stolp willen. Ideeën volop en die passeren de revue. Zoals het bewonen met meerdere gezinnen of een recreatieve groepsaccommodatie of een bed and breakfast in combinatie met wonen. Duidelijk is dat beiden met een ondernemende instelling willen doorpakken. Ze moeten nog wennen aan het idee dat het in dit stadium veel oplevert de tijd te nemen voor een grondige verkenning. Je licht opsteken bij architecten, andere stolpeigenaren en gespecialiseerde aannemers kan veel inzicht en dus een economisch uitgevoerd project opleveren. Stolpenkenners weten dat er tijdens de voorbereiding juist veel mis kan gaan. Het bij elkaar brengen van goede ideeën en deskundigheid, van kennis en kwaliteit is een uitdaging, maar

een dergelijk proces levert uiteindelijk geld op en leidt tot een geslaagd eindresultaat. Een stolp is absoluut geen standaardgebouw en heeft naast een groot oppervlak ook veel volume. Maarten Koning heeft sinds 1994 bedrijfsmatig bijna 200 stolpen op zijn tekentafel gehad voor verbouw en/of restauratie. Vijftig daarvan heeft hij als aannemer uitgevoerd. Naast de vele bouwkundige en historische aspecten komt ook altijd de vraag aan de orde hoe het geheel te financieren. Zwaagdijk 419 is de afgelopen vijftig jaar niet tot nauwelijks verbouwd en dus is de stolp nog intact, ook is het object redelijk onderhouden. Kortom, een goede startsituatie voor een nieuwe en ambitieuze eigenaar. Maarten schat in dat, afhankelijk van de eisen en de gekozen nieuwe functie, de restauratie van een pand als dit tussen de 7 ton tot 1 miljoen euro gaat kosten. En dit dan bovenop het aankoopbedrag. Ook al beschikken nieuwe stolpeigenaren meestal wel over een aardig startkapitaal, toch bepalen de financieringsmogelijkheden in samenhang met vele andere factoren of het project ooit wordt gerealiseerd.

Agrarisch Erfgoed Nederland (AEN), koepel van alle boerderijstichtingen, kent dergelijke praktijksituaties goed. Ze komen overal in het land voor. AEN stelde zich de vraag hoe de financiering bij herbestemming gemakkelijker kan en richtte recent het (particuliere) Boerderijfonds op.

Meerwaarde omgeving is sleutel voor steun

Gitta op den Akker, de kersverse directeur van genoemd Boerderijfonds (BF) gaat op verzoek van BSNH in gesprek met Ernst van der Kleij, beleidsadviseur erfgoed van de Provincie Noord-Holland. Zij willen de problematiek van het financieren van nieuwe functies in stolpen verder uitdiepen. De ontmoeting vindt plaats in het Wieringer Eiland Museum Jan Lont te Oosterland met deze actuele financieringsproblematiek als punt op de agenda. Van der Kleij heeft als ervaren erfgoedambtenaar aan de wieg gestaan van vele provinciale regelingen, waarbij hij altijd de relatie met de praktijk en de positie van eigenaren voor ogen hield. Op den Akker benadrukt dat bij het BF de focus ligt op het subsidiëren van aansprekende,

cultuurhistorisch waardevolle herbestemmingsprojecten. Bijvoorbeeld nieuwe functies op het gebied van werk, zorg, recreatie of natuur. Belangrijk is dat dit soort projecten meerwaarde hebben voor hun omgeving en een bijdrage leveren aan de leefbaarheid van het platteland. Projecten uitsluitend gericht op eigen bewoning voldoen niet aan deze richtlijn. Een formele monumentenstatus of een erkende beeldbepalende karakteristiek is belangrijk, maar is zeker niet het enige uitgangspunt. Indien op basis van bouwhistorisch onderzoek blijkt dat er sprake is van belangrijke cultuurhistorische kwaliteiten, dan is dat gegeven voldoende basis voor het indienen van een aanvraag voor een financiële bijdrage.

Ernst vult aan dat de provincie gaat werken aan een waarderingskaart met een classificatiesysteem voor alle stolpboerderijen, waarmee een basis gelegd wordt voor belangrijke cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Deze waarderingskaart kan zowel dienen als uitgangspunt voor overheidsbeleid als voor subsidieverlening en hulp bij financieringsvraagstukken. Hij benadrukt dat de provincie het agrarisch erfgoed ziet als belangrijk voor de regio, omdat het sterk de identiteit van Noord-Holland bepaalt en met zijn vele kwaliteiten perspectief biedt voor de toekomst van het platteland. Van der Kleij verwijst in dezen naar de provinciale 'Uitvoeringsregeling subsidie herbestemming, restauratie en verduurzaming monumenten Noord-Holland 2017'. Stolpeigenaren kunnen hiermee aanvragen indienen voor een laagrentende lening. Ook niet-monumenten komen in aanmerking, mits beeldbepalend of karakteristiek. Gemeenten bereiden zich actief voor op de komende Omgevingswet met het opstellen van omgevingsvisies. Behoud van erfgoed in het algemeen is hierin een verplicht onderdeel.

Hier ontstaan kansen stolpen die niet als monument zijn geregistreerd, toch een cultuurhistorische status toe te kennen.

Subsidie en lening

De provincie heeft voor het ondersteunen van monumentale herbestemmingsprojecten Peter Oussoren aangesteld als Loods Herbestemming. Voor planologische vraagstukken is met subsidie van de provincie Rosanna Bruinsma als Stolpencoach aangesteld bij MOOI Noord-Holland. Op deze manier is er een scala aan mogelijkheden die tientallen nieuwe eigenaren, zoals Ron en Sandra, kunnen ondersteunen. Van support door andere stolpeigenaren en cultuurhistorische en bouwkundige inbreng, tot ondersteuning bij het rondmaken van de financiering. Voor een goed restauratieplan zijn tijd, zorgvuldigheid en een goede fasering noodzakelijk.

Het BF heeft een klein bureau dat voor de financiële afhandeling van aanvragen samenwerkt met het NRF. Ook de provinciale uitvoeringsregeling is ondergebracht bij het restauratiefonds. Het NRF rekent een lage rente en kan voor restauratieprojecten maatwerk leveren. Al pratend constateren Gitta en Ernst dat de bijdragen van het BF en die van de provincie elkaar in belangrijke mate kunnen aanvullen. De eerste is een bijdrage in de financiering en de andere een hypothecaire lening.

Geteisterd door de stormwind die buiten heerst, realiseren we ons waarom we dit gesprek met elkaar hebben gevoerd en waarom kennis overdragen gericht op financieringsmogelijkheden zo belangrijk is.

Peter van Zutphen

Beknorte samenvatting. De volledige informatie vindt u op genoemde websites. Het advies luidt deze grondig te raadplegen.

Boerderijfonds

Herbestemming cultuurhistorisch waardevolle boerderijen

Subsidie verstrekt door NRF

Voor monumenten (rijk, provincie, gemeenten), maar ook voor karakteristieke of beeldbepalende objecten

Financiële bijdrage max. 25% van de begroting

Begroting minimaal € 200.000; maximum subsidie € 250.000

Voor richtlijnen en verdere informatie:

www.boerderijfonds.nl

Contact: bureau@boerderijfonds.nl

Provincie Noord-Holland

Uitvoeringsregeling subsidie herbestemming, restauratie en verduurzaming monumenten 2017

Laagrentende lening verstrekt door NRF

Ook voor agrarisch erfgoed met erkenning beeldbepalend of karakteristiek; in die situatie max. € 1.000.000

Voor bevorderen energemaatregelen max. 30% van

€ 1.000.000 investering

Voor richtlijnen en verdere informatie:

<https://www.noord-holland.nl/Loket/Subsidies>

<https://community.monumenten.nl/stolpencommunity>

https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Cultuur_en_Erfgoed/Projecten/Loods_herbestemming_monumenten

<https://www.mooinoord-holland.nl/stolpenconsulent>

DE AVONTUURLIJKE STOLPENREIS

Als bezitter van of dromer over is het een oneindige reis: de stolp. De mogelijkheden voor het behoud en het voortbestaan van een iconisch onderdeel van het Noord-Hollandse landschap zijn divers. Klaver Makelaardij, Buitengewoon NH en Piet Jan van den Kommer slaan de handen ineen om u te inspireren voor uw stolpenreis en bieden de Boerderijenstichting Noord-Holland een podium voor stolpencolleges.

Thematische Stolpendag

Vrijdag 15 mei en zaterdag 16 mei van 10.00 tot 16.00 uur vindt op het terrein van Piet Jan van den Kommer aan de Noordervaart 127 de Stolpendag plaats. Twee dagen waar inspiratie, innovatie en informatie worden gedeeld rondom de thema's nul-op-de-meter, architectuur, interieur, stolpenerven, financiering en erfdelen.

Expertmeeting

Op beide dagen wordt er een expertmeeting georganiseerd. Een gespreksleider belicht in interviewvorm met meerdere experts de thema's van de stolpendag om verschillende inzichten, discussie, kennis en inspiratie te realiseren.

Stolpencolleges

De Boerderijenstichting NH nodigt experts en ervaringsdeskundigen uit om op twee thema's dieper in te gaan. Op 15 mei bespreken we de mogelijkheden van nieuwe architectuur voor stolpen. Architectuur die de functie van de stolp naar de moderne tijd trekt, zonder de cultuurhistorische waarde - de ziel - uit het oog te verliezen. Op 16 mei een college over erfdelen: het bewonen van stolp en erf met meerdere eigenaren. De voor- en nadelen en het traject om dit te kunnen bewerkstelligen.

Stolpendates

Bewoners van een stolp die openstaan om de liefde voor hun stolp te delen lopen tijdens de stolpendagen rond met speciale stolpendate-buttons. Zij helpen eenieder graag verder met ervaringen en uitdagingen tijdens hun stolpenreis.

Beurs

Tijdens beide dagen vindt er op het terrein tevens een beurs plaats waar diverse partners u kunnen informeren over uw stolpenreis.

Aanmelden

Via Buitengewoon-NH.nl/stolpenreis kunt u zich aanmelden voor uw bezoek aan de stolpendag en een van de stolpencolleges of expertmeetings. Voor uw bezoek brengen wij € 10,00 in rekening, waarvoor u een jaarabonnement op Buitengewoon NH en een editie van het magazine De Stolp ontvangt. ■

STOLPENDAG

Vrijdag 15 mei en zaterdag 16 mei
10.00 - 16.00 uur
Noordervaart 127
Stompetoren

Expertmeeting: 11.00 - 12.00 uur
Stolpencollege: 14.00 - 16.00 uur

Gratis en goede parkeergelegenheid.
BSNH-leden hebben voorrang bij stolpencolleges.
Entree € 10,00 per dag

Aanmelden

Buitengewoon-NH.nl/stolpenreis

WANDELEN IN WARDER

STOLPEN KIJKEN IN DE MAAND MEI

Na twee keer stomen langs stolpen (met de stoomtrein in het voor- en najaar van 2018) en een keer varen langs stolpen vanuit Nieuwkoop (2019) gaan we dit jaar een keer wandelend op stolpenexcursie en wel in het mooie Warder (gemeente Edam-Volendam) in de polder Zeevang, temidden van een bleek, groen en drassig* veenweidegebied. Een prachtig en verrassend stolprijk dorp aan de boorden van de vroegere Zuiderzee. Wandel mee op zondag 17 mei.

**met dank aan Nescio*

We komen samen bij restaurant De Oude School, ergens in het midden van het lintdorp. Ter plaatse is ruime parkeergelegenheid. Hier komen we tussen de middag terug voor het gebruiken van de lunch. Nu wandelen we eerst naar de kerk in Warder voor een ontvangst met koffie en thee. Daar is alle gelegenheid elkaar te begroeten en een kleine tentoonstelling te bekijken.

Hier splitsen we ons in twee groepen die elk apart op stolpbezoek gaan. Na drie kwartier wisselen de groepen van stolp en blijft het overzichtelijk. Hierna onderbreken we voor een smakelijke lunch in De Oude School en zetten om ongeveer 13.30 uur de excursie voort in wederom de twee 's morgens samengestelde groepen om een bezoek te brengen aan nog twee prachtige stolpboerderijen in dit mooie dorp in de luwte van de Markermeerdijk. Onze dank voor het gastvrij onthaal is nu al groot. Nazitten is gezien het programma en eigen transport alleszins mogelijk.

Deelnemers krijgen na aanmelding een nader programma. Al is het een korte wandeling tussen de verschillende stolpen, goede schoenen en een preventieve paraplu worden aangeraden. Deelname op volgorde van inschrijving à € 17,50, inclusief lunch. Aanmelding vanaf 15 maart via info@boerderijenstichting.nl. Let op: ook in een stolp geldt vol = vol.

Anneke Zandt ■

OVER WARDER

Warder werd in oude documenten ook geschreven als Wert-here, Warthere (1200), Warder (1277) en Waerder (1514). Hieraan wordt, naar het Oudfriese woord werth, de betekenis van wierde of terp toegekend. Het achtervoegsel (w)ere wijst op aanwonenden of bewoners en in deze zin kan de plaatsnaam worden omschreven als terpbewoners. Warder kan echter ook worden gezien als waerd (werde, werder) en dan is de naam mogelijk te verklaren als kust- of oeverland. Bron: J. Pannekeet.

In Warder staan de kerk en ook de stolp in het midden.

Warder zo'n 100 jaar geleden.

In de Binnenkijker kijken we binnen in de interieurs van stolpen. Deze verschillen nog meer van elkaar dan de buitenkanten. De zoektocht naar en het toepassen van nieuwe functies gaat provinciebreed voort. Nieuw gebruik is feitelijk de aanzet tot behoud van de stolpboerderij. Wanneer men het traditionele jongvee vervangt door kinderen in alle leeftijden, groeit deze economische drager uit tot een groot, maatschappelijk belang in de regio.

Michel en Astrid Bakker hadden zo'n 25 geleden zelf een jong gezin met vier kinderen. Hij was destijds werkleider op een sociale werkplaats en zij verpleegkundige. In de praktijk met twee werkende ouders bleek hen al snel dat de kinderopvang van toen niet strookte met hun werktijden. 'Dat zouden wij beter kunnen', was in huize Bakker een gevlugelde uitspraak in die tijd. Toen er plots een stolp te koop kwam, kregen hun intenties ineens een serieus karakter. Michel en Astrid komen oorspronkelijk allebei van een boerderij en toen Michel ging kijken en door de staldeur naar binnen liep, ontvouwde zich in zijn hoofd eigenlijk onmiddellijk een idee hoe deze ruimte om te vormen en in te richten als een kinderopvang. Een kinderopvang waar de kinderen vanaf het allereerste begin meteen ook naar buiten mochten om ze kennis te laten maken met het rijke boerenleven. In het gras spelen en in de moestuin helpen, dieren verzorgen. 'Van ons mochten ze wel smerig worden en onder de modder terugkomen. Dat vonden en vinden we essentieel voor de ontwikkeling van de kinderen', vult Astrid aan. En dat blijkt. Veelkleurige laarzen en rode overalls zijn hier in overvloed voorhanden, maar uitsluitend in kindermaten. Kinderen in doorwerktuinbroeken rijden om het hardst op speelgoedtrekkers om de kinderboerderij te bereiken waar de geiten en schapen worden gevoerd. Ergens verderop springen twee jongens in een modderplas en een stel meiden op een trampoline. 'Moestuin' staat er op een bord. Ergens anders staat een jeep die als speeltoestel dient. In een wei komen twee paarden aangelopen voor de dagelijkse aai over de bol. Zo te zien, zowel goed voor Bouk en Geertje als voor Michel. Het staat model voor de persoonlijke touch die hier stolp, erf en opvang regeert.

Dubbel vierkant en kapberg van baksteen

Waar de families Schenk, Tuinman en Mulder eerst boerden, gaan de Bakkers in december 2001 van start nadat de koop wordt gesloten. De vergunningverlening door de gemeente Niedorp verloopt na meerdere aanpassingen van de bouwtekeningen eigenlijk vrij soepel via de procedure voor het wijzigen van het vigerende bestemmingsplan. In 2002 kan de noodzakelijke verbouwing voor het nieuwe gebruik starten.

Aannemers Ron en Ton Koopman klaren de klus in vijf maanden en kinderopvang 'De Hooijbergh' kan in maart 2003 beginnen. Michel herinnert zich nog goed hoe op dag één de eerste kinderen echt verschenen. Dat was een spannend moment. Ze zijn gestart met vier kinderen en evenveel personeelsleden. De opvang zat daarna binnen negen maanden vol. In 2020 is het bedrijf gegroeid tot 40 personeelsleden en worden er 120 kinderen opgevangen. Het contact van de kinderen met buiten is voor Michel en Astrid heel belangrijk. 'Daar draait het hier om. Kinderen de ruimte geven, kennis laten maken met buiten waar gras is, een moestuin en een boomgaard. Elke dag wordt er hier vers gekookt met producten van het land. De grote kinderen koken zelf. Het is ons pedagogisch speerpunt.' Binnen zijn snoezelkamers, knutselateliers, slaapkamers, speelvloeren, keukens, ledikanten, bedjes en nog veel meer. Wandschilderingen van Jolanda Bloemen halen buiten naar binnen. Binnen is zo veel als mogelijk de houtconstructie van het dubbele vierkant in het zicht gehouden. Allemaal rondhout (soms met merktekens) in een stolp die in 1896 is gebouwd. De gemetselde kapberg dateert van 1930 en is het unieke woonhuis van de familie Bakker. Net als de wat verborgen ligging valt ook het gevarieerde aanbod aan activiteiten op dit ruim bemeten en beschutte boerenerv niet tot nauwelijks op. Kinderen gedijen hier als dartel jongvee. Alsof het nooit anders is geweest.

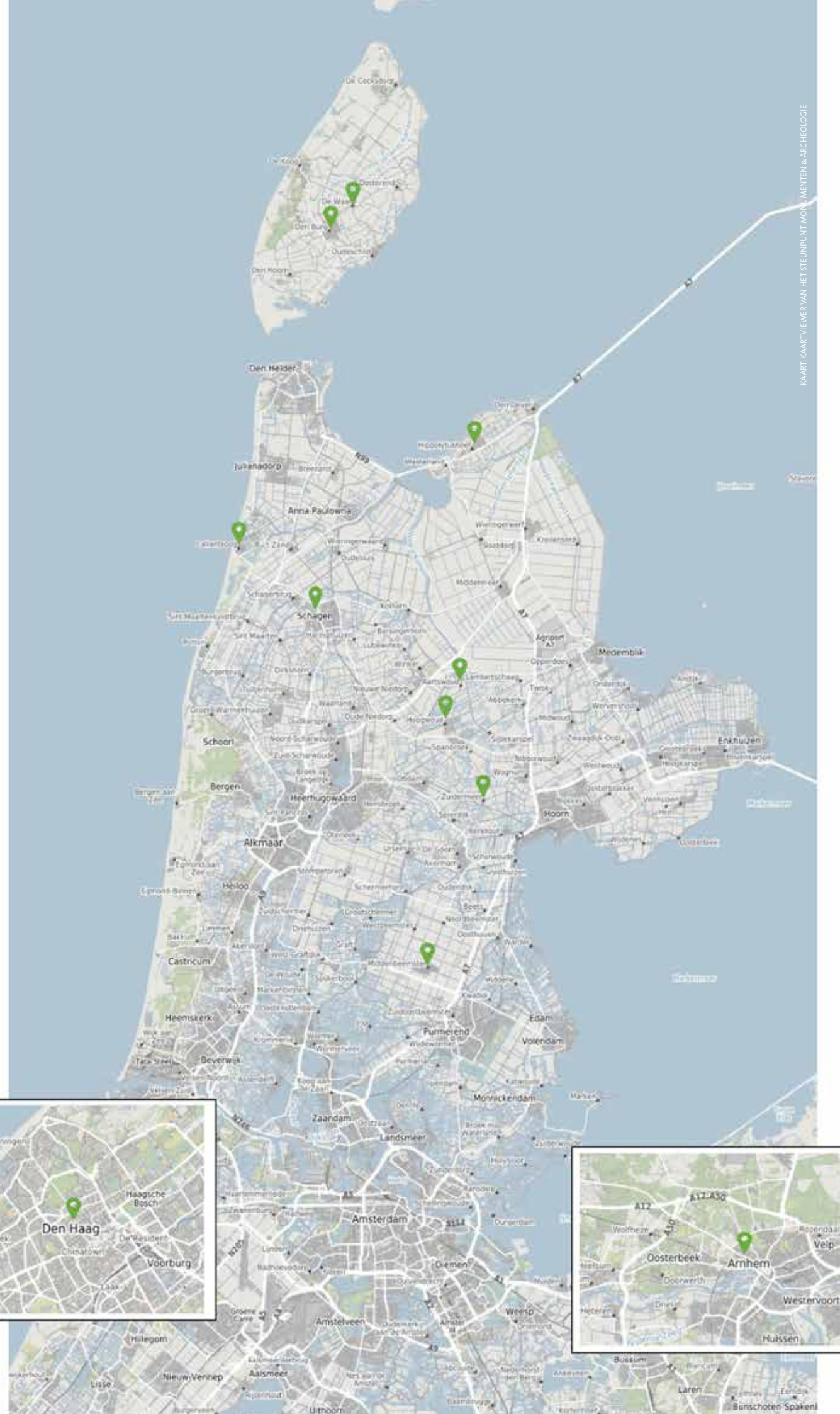
WM

MUSEUM-BOERDERIJEN IN NEDERLAND

*ALLEMAAL EEN BEZOEK WAARD,
DUBBEL EN DWARS*

Nederland kent flink wat museum-boerderijen. Opvallend is te zien hoeveel verschillende typen boerderijen er in de loop der tijd gebouwd zijn. Elke streek kende boerderijen met specifieke streekeigen vormen. Iedere museum-boerderij heeft iets bijzonders te bieden voor wie belangstelling heeft voor cultuurhistorie en cultureel erfgoed. Musea die u een beeld geven van het leven, wonen en werken in en rondom een stolpboerderij. Die u de tijd doen herbeleven en sfeer laten proeven in de rijk ingerichte boerenkamers met vaak authentiek interieur en gebruiksvoorwerpen. Maar u ook bewust maken van wat het behelst om een gemengd agrarisch bedrijf draaiende te houden. De museumboerderijen zijn meer dan alleen een fijne vrijetijdsbesteding, ze leveren een belangrijke bijdrage aan het behoud van de stolpboerderij en de verhalen die daarbij horen.

Hieronder vindt u een overzicht van de prachtige streekmusea die Noord-Holland en ver daar buiten te bieden heeft.

Museum Waelstee

Hogereind 6
1793 AG De Waal
0222 - 312 951
info@cultuurmuseumtexel.nl

Geopend van begin maart tot eind oktober van dinsdag t/m zaterdag tussen 10.00 en 17.00 uur en op zon- en feestdagen van 13.30 tot 17.00 uur.

Entreprijzen:

- Toegangsprijs € 6,-
- Kinderen 0-3 jaar gratis
- Kinderen 4-12 jaar € 4,-
- Museumjaarkaarthouders gratis

www.cultuurmuseumtexel.nl

Schapenmuseum Texel

Hoornderweg 29
1791 PM Den Burg
0222 - 315 090
info@schapenmuseum.nl

Geopend van dinsdag t/m zaterdag van 9.30 tot 17.00 uur
Het Schapenmuseum is vrij toegankelijk.

www.schapenmuseum.nl

Wieringer Eiland museum Jan Lont

Stroeërweg 39
1777 NE Hippolytushoef
0227 - 511 353
info@museumjanlont.nl

Geopend van 1 november tot 1 april op zaterdag en zondag tussen 13.00 en 16.00 uur.

Geopend van 1 april tot 1 november van woensdag t/m zondag tussen 13.00 en 17.00 uur.

Entreprijzen (incl. een kopje koffie, thee of limonade en desgewenst een rondleiding):

- Bezoekers vanaf 13 jaar € 5,-
- Groepen, groter dan 10 personen, zijn ook welkom buiten de openingsuren.

www.museumjanlont.nl

Museumboerderij Tante Jaantje

Dorpsplein 33
1759 GM Callantsoog
0224 - 582 228

Geopend van maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur.
www.tantejaantje.nl

SCHILDERSBEDRIJF Jos Bes

TUITJENHORN
TEL : 06-53694232 / 0226-393615
WWW.SCHILDERSBEDRIJF-JOSBES.NL

**Boeken over
het erfgoed
van Noord-
Holland**

FOTOGRAFIE TOM KISJES

Stichting Uitgeverij Noord-Holland
www.uitgeverijnoordholland.nl
bestellen@uitgeverijnoordholland.nl

KWANTES
makelaardij

de sleutel tot bezit

TE KOOP
DORPSSTRAAT 15 TE ABBEKERK
Omzoomd door vrij uitzicht op het prachtige West-Friese polderlandschap ligt deze met zorg onderhouden woonboerderij met volop ruimte. De royale kavel van 10.355 m² is ingericht met de vrijstaande stolp, keurig aangelegde tuin en paardenvoorzieningen zoals o.a. een riante schuurruimte voorzien van zadeltkamer en een vijftal boxen, een paddock, een buiten rijbaan en paardenweides. Een bijzonder netjes verzorgd geheel, op een rustieke plek, om in alle privacy buiten te wonen tegen de gezellige dorpskern van Abbekerk.
Vraagprijs € 750.000,- k.k.

Kwantes Makelaardij, Middenweg 9 te 1619 BL Andijk
www.kwantesmakelaardij.nl | 0228-59 22 44

sd — a
sander douma architecten

Noordervaart 73
1841 GB Stompvoren
072 - 503 98 47
post@sd-a.nl
www.sd-a.nl

Museum Vreeburg

Loet 14
1741 BP Schagen
0224 - 216 906
info@museumvreeburg.nl
Geopend van april t/m oktober van woensdag t/m zaterdag tussen 13.30 en 16.30 uur. In de maanden juli en augustus geopend van woensdag t/m zondag tussen 13.30 en 16.30 uur.
Entreprijzen:

- Toegangsprijs € 4,-
- Kinderen 6 t/m 12 jaar € 1,-
- Kinderen tot 6 jaar gratis
- Rolstoelgebruikers € 2,- (beperkt toegankelijk)

www.museumvreeburg.nl

Rundveemuseum Aat Grootes Aartswoud

Schoolstraat 43
1719 AT Aartswoud
06 - 125 683 65
info@rundveemuseum.nl
Geopend in de periode van half mei tot half september op woensdag, zaterdag en zondag van 13.00 tot 16.30 uur.
Entreprijzen:

- Toegangsprijs € 3,50
- Kinderen 4 t/m 12 jaar € 1,50
- Kinderen tot 4 jaar gratis

www.rundveemuseum.nl

Museumboerderij De Anloup

Koggeweg 3
1652 PC Zuidermeer
0229 - 561 464
Het hele jaar door op afspraak te bezichtigen.
www.museumdeanloup.nl

Museumboerderij Westfrisia

Koningspade 31
1718 MP Hoogwoud
0226 - 351 431
Half juni t/m half september van donderdag t/m zondag geopend van 13.00 uur tot 16.30 uur. De rest van het jaar voor groepen op afspraak.
info@museumboerderijwestfrisia.nl
Entreprijzen:

- Toegangsprijs € 4,-
- Kinderen in gezinsverband tot 12 jaar gratis
- Kinderen in schoolverband, € 30,- per klas
- Bij de vermelde toegangsprijzen is een rondleiding inbegrepen

www.museumboerderijwestfrisia.nl

Agrarisch museum Westerhem

Middenweg 185a
1462 HJ Middenbeemster
0299 - 684 388
info@historischgenootschapbeemster.nl
Geopend van 1 mei tot 28 oktober van dinsdag t/m vrijdag van 11.00 tot 17.00 uur en op zaterdag en zondag van 14.00 tot 17.00 uur.
Geopend van 28 oktober tot 1 mei iedere zondag van 14.00 tot 17.00 uur.
Entreprijzen:

- Toegangsprijs € 4,50
- Kinderen 13 tot 18 jaar € 2,-
- Kinderen t/m 12 jaar gratis
- Museumjaarkaarthouders gratis

Het museum is beperkt toegankelijk voor rolstoelgebruikers.
www.historischgenootschapbeemster.nl

Madurodam

George Maduroplein 1
2584 RZ Den Haag
070 - 416 24 00
info@madurodam.nl
Geopend van maandag t/m zondag van 11.00 tot 17.00 uur.
Entreprijzen:

- Toegangsprijs € 19,50
- Kinderen t/m 2 jaar gratis
- Museumjaarkaart is niet geldig

Goed toegankelijk voor rolstoelgebruikers.
www.madurodam.nl

Nederlands Openluchtmuseum

Hoeflerlaan 4
6816 SG Arnhem
026 - 357 81 11
Geopend van 15 januari t/m 27 maart 2020 van dinsdag t/m zondag van 11.00 tot 16.00 uur.
Dagelijks geopend van 28 maart t/m 25 oktober 2020 tussen 10.00 en 17.00 uur.
Entreprijzen:

- Toegangsprijs € 9,50
- Kinderen 4 t/m 12 jaar € 6,50
- Kinderen t/m 3 jaar gratis
- Museumkaarthouder gratis
- VIP-kaart BankGiro Loterij gratis

Goed toegankelijk voor rolstoelgebruikers.
www.openluchtmuseum.nl

Zie ook pagina 9 voor de stolpenexcursie.
RS

‘Tot onze verrassing zagen we een prachtige foto van onze boerderij in het decembern timer van de nieuwsbrief. De naam van onze stolp is Kerkzigt en deze naam is op de oudste kavelkaarten terug te vinden. Onze stolp is gebouwd in 1636 en behoort tot de oudste in de Beemster (droog 1612). Het is een rijksmonument en een uniek detail is dat het vierkant is opgetrokken van oude molenwieken. Extra leuk voor mijzelf, omdat ik (René) op korenmolen De Nachtegaal ben geboren en getogen.’ Aldus melden bewoners René en Els Knijn.

Jan de Groot uit Middenbeemster (de recente Stolp Awardwinnaar) meldt per telefoon dat de stolp Kerkzigt zijn naam dankt aan het onbelemmerde uitzicht op de kerk in zijn woonplaats. De goed onderhouden stolp staat tussen de Rijper- en de Hobrederweg aan de Jisperweg 109. De familie Vlug boerde er voor het laatst.

Pieter van den Berge uit Blokker kent de winterse foto uit de bundel ‘De Speelwagen’, anno 1951 (naast bladzijde 312).

Eindelijk een foto van een stolpboerderij onderaan een dijk. De stolp op de foto is er een van het eenvoudige model. Weinig tot geen opsmuk. Bij nadere beschouwing oogt deze stolp zelfs enigszins vreemd. Er is immers geen

spoor van een agrarische activiteit te bekennen. Is dit een vroeg voorbeeld van een nieuwe functie? Zo lijkt er een overduidelijke relatie tussen de oprit naar en van de dijk, de brede metalen poort, het kale erf aan de zijkant en de twee (!) schuifdeuren links en rechts die de plaats van een dubbele darsdeur innemen. En stalramen? Ho maar. Allemaal vragen, maar die gaan we gezamenlijk beantwoorden.

Schuifie-schuifie

Daarom beginnen we bij dat merkwaardige erf. Half verhard en de andere helft met een soort betongras, of misschien is het gewoon gruis. Dat metalen hekwerk heeft geen enkele andere functie dan het aangeven van een grens. De paal van de onttakelde waslijn staat er zodoende heel eenzaam bij. Als was hij Robinson Crusoe zelf. Aangespoeld op een onbekend boeren erf en geen mens te bekennen. Dan die twee schuifdeuren. Op elke hoek een. Aan de rechterkant een gedeelde schuifdeur onder een dekplank (waaronder de schuifrail), die op zijn beurt weer onder een lamp is bevestigd. Links een enkele schuifdeur waarvan de schuifrail direct onder de goot is gemonteerd. Hier kunnen dus grotere dieren of dingen naar binnen (en buiten, natuurlijk). Rest nog op te merken: de twee grote, wat haveloze kozijnen die als zesruiters zijn uitgevoerd.

Punt dak aan de dijk

Het is overduidelijk. Aan de voorkant wordt gewoond. De fris wit geschilderde kozijnen duiden hier ontegenzeggelijk op. Het vierde raam vanaf de zijgevel is opengeschoven. Daarnaast de voordeur (met bovenlicht) en daar weer naast het laatste raamkozijn, dat zowel van een ander formaat is als anders is uitgevoerd. Het is in elk geval geen zesruiter zoals de andere vier. Het dakkapelletje is een ‘snokkertje’ en piept bijna als een vogelkijkhut uit het voorste dakvlak. Het dak sluit in een punt en is geheel met pannen gedekt. Op dat dakraam van zes dakpannen groot na. De nokvorsten zijn dik aangesmeerd met specie en dat zal daar wellicht noodzaak zijn. Op de vierkante schoorsteen het toonbeeld van de vrije ether. Een grote hark om televisiebeelden met tante Hannie naar binnen te harken.

Afgeschuinde hoek

Opmerkelijk is ten slotte die afgeschuinde hoek, kennelijk nodig voor het schadevrij maken van de bocht van en naar de oprit. Een dergelijke constructie ken ik in de huidige tijd op Texel aan de stolp van Arie Lap in Den Hoorn. Kortom, wie weet meer, zo niet alles over dit punt dak aan de dijk en vertelt (liefst) het hele verhaal. En ook, waar stond, of liever, staat-ie. Reacties zonder dralen naar het secretariaat. Zie colofon.

WM

De stolpboerderij is al eeuwenlang een terugkerend onderwerp voor beeldend kunstenaars. Niet verwonderlijk, want de polderpiramide is karakteristiek in elk landschap, in veel dorpen en zelfs in een enkele stad. De Noord-Hollandse stolp valt op en wordt niet voor niets door kunstenaars verbeeld, door alle tijden en in uiteenlopende stijlen.

In een jubileumnummer als deze honderdste nieuwsbrief past een uitbundig beeld. En een stolpenfeest kan men dit schilderij van Jannie Kuiper-Wetsteen zonder enige twijfel of terughoudendheid zeker noemen. Voor deze, speciaal voor nummer 100 geselecteerde afbeelding moet u deze keer wel de bladzijde omslaan. Want het kleurrijke schilderij is niet alleen een feest voor het oog, maar eveneens een lusthof vol zomerse kleuren en geuren. Het verbeelde schoolreisje staat bol van het avontuur en vol van plezier. Zoals het bij een feestje hoort. Van een rij platte karren vol vrolijke kinderen tot uitbundig zwaaiende dorpelingen en van een kleine serie stolpboerderijen van uiteenlopend model tot een weide vol gouden hooioppers. Ik schreef het al, op dit schilderij van Jannie Kuiper is het volop en overal feest en daarom gebruiken we er deze keer twee bladzijden voor.

Honderd procent West-Fries naïef

Jannie Kuiper-Wetsteen behoort onmiskenbaar tot de naïeven, een schildergenre dat over de hele wereld wordt beoefend en alomtewees gewaardeerd. Naïeve schilders maken gebruik van hun eigen, vaak nostalgische herinneringen en zetten deze minutieus en meest in bonte kleuren op het doek. Daarbij combineren zij naar hartenlust, waardoor fantasievolle afbeeldingen ontstaan die niets met de werkelijkheid te maken hoeven te hebben. Met het perspectief nemen zij het niet al te nauw en in sommige gevallen doet dat de toeschouwer zelfs duizelen (zie Willem Bakum met ‘Baggeren bij Dirkshorn’). Het resultaat is echter altijd charmant en zeer levendig. Het West-Fries Museum te Hoorn heeft een aanzienlijke collectie van deze schilderkunst, waarvan de bakermat al oud en internationaal en nog steeds gangbaar is. Kuiper-Wetsteen (Nieuwe Niedorp, 1932) is een van de vele namen die in West-Friesland actief zijn of waren. Binnen het gilde van mede-naïeven als Cornelis Kaay (‘Door het schilderen heb ik kennis gemaakt met een wereld die mijlenver van me afstond.’), Pieter Hagoort, Flip Flora, Willem van Dok en de Kolhoner manufacturier Nicolaas Keesman is zij een van de weinige vrouwen. Het oeuvre van Kuiper-Wetsteen is indrukwekkend groot en haar werk wordt nog steeds zeer gewaardeerd en verzameld. De heer Sallé uit Den Haag bijvoorbeeld, zegt hierover: ‘Het werk van Jannie Kuiper is ongeëvenaard en kenmerkt zich door een enorme

detaillering, een grote kennis van zaken waar het oude situaties betreft en uitbundig kleurgebruik. Vaak gebruikt zij grote doeken waardoor haar schilderijen een extra dimensie krijgen. Een verrukkelijk breedbeeld als het ware.’ Zelf geniet Sallé dagelijks van drie doeken van Jannie: een met Oude Niedorp (‘Keuvelen’) en twee met Kolhorn als onderwerp. Op een van deze laatste twee schilderijen heeft Kuiper op zijn verzoek allerlei kinderspelletjes uitgebeeld. ‘Een ontzettend aardig dingetje’, aldus Sallé.

Altijd een kaarsrechte horizon

Om het schilderij in het jubileumnummer te bekijken moet u, zoals gezegd, de bladzijde omslaan. Maar eerst nog even dit. Dit prachtige schilderij van Jannie Kuiper staat bol van plezier en past helemaal bij dit nummer 100. Vier platte wagens volgeladen met schoolkinderen en een koets zijn onderweg naar een feest buiten beeld. Op de T-kruising voor de grote sloot staan twee groepen dorpelingen enthousiast te zwaaien naar de passerende stoet. De kruidenierswareenzaak is uitgelopen, net zoals de boer van de Jozefhoeve (links) bij het witte sierhek heeft plaatsgenomen om de optocht eens goed te bekijken. Vier andere, ook rietgedekte stolpen staan rond de dorpskerk centraal in beeld. Prominent. Op de kaarsrechte horizon op ongeveer driekwart vanaf de onderkant van het doek (een typisch kenmerk in het werk van Kuiper) steken vier stolpen, een molen en een kerktoeren hun respectieve punt dak, wiek en spits in de blauwe voorjaarslucht. Goudkleurige hooioppers, groene weilanden, grazende koebeesten en bloeiende fruitbomen dragen aan het lentegevoel bij. Het witte kerkje is een toonbeeld van rust in al dit feestgedruis. Je kunt het geklepper van de paardenhoeven en het geratel van de wagenwielen bijna horen. Net als het opgewonden gejoel van de kinderen. Twee hondjes komen, hierdoor aangetrokken, aangerend.

Dit prachtige en feestelijke ‘Schoolreisje in West-Friesland’ van Jannie Kuiper-Wetsteen uit 1983 komt uit de collectie van kunsthandel D.J. Zeeman te Huizen. Het schilderij is een waar feest en de kers op de taart van ons jubileumnummer.

Als u meer over dit doek wilt weten, kijk dan op www.zeemankunsthhandel.nl.

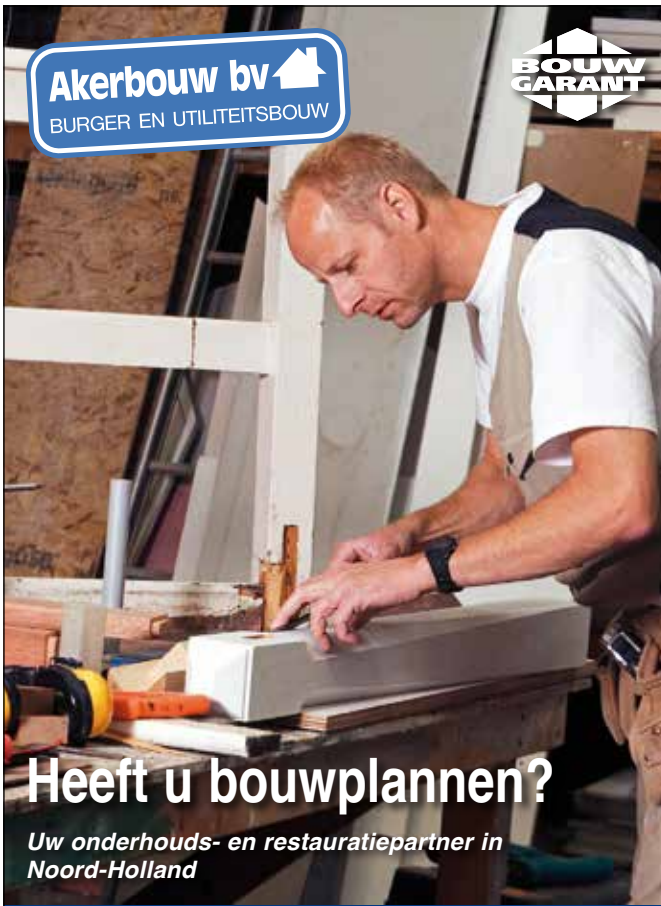
WM

Jannie Kuiper
83

Akerbouw bv
BURGER EN UTILITEITSBOUW

BOUW GARANT

Heeft u bouwplannen?

Uw onderhouds- en restauratiepartner in Noord-Holland

Akerbouw B.V. Geesterweg 6, 1911 NB Uitgeest
T: 0251-315817 info@akerbouw.nl www.akerbouw.nl

lebureau
grafische vormgeving

Ook adverteren?
Of iets vorm te geven?

logo's - huisstijlen - advertenties
infographics - presentaties
flyers - magazines - websites

Bel of mail Carla Buijsman
0229 317 027 | www.le-bureau.nl | carla@le-bureau.nl

Van Lierop houdt uw monument leefbaar...

- > HOUTINSECTENBESTRIJDING
- > ZWAMBESTRIJDING
- > HOUTHERSTEL MET EPOXYTECHNIEK
- > VOCHTBESTRIJDING / KELDERAFDICHTING
- > INSPECTIE-ABONNEMENTEN

MEER DAN 50 Jaar ERVARING

Van Lierop
Conserveert & Herstelt Hout | Verdrijft Vocht

0172 43 35 14
www.vanlierop.nl

GRATIS INSPECTIE
VRAAG NAAR DE VOORWAARDEN

NVPBI

PRONK STAAT VOOR VAKMANSCHAP

PRONK BOUW
nieuwbouw
verbouw
onderhoud
restauratie

Vakgroep Restauratie

Machinestraat 2, Postbus 20, 1749 ZG Warmenhuizen
Telefoon (0226) 39 13 74, fax (0226) 39 20 32
E-mail: info@pronkbouw.nl, website: www.pronkbouw.nl

MET SPOED GEZOCHT: LEEGSTAANDE STOLPENLOODS

DUURZAAM PLAN VOOR HERGEBRUIK BOUWMATERIAAL STOLPBOERDERIJEN

Overal waar in de provincie Noord-Holland stolpen worden verbouwd (en in sommige gevallen zelfs gesloopt) komen bouwmaterialen vrij. Materiaal dat vaak nog goed bruikbaar is en in veel gevallen op andere verbouwlocaties van stolpen juist wordt gezocht.

Nu heeft het voltallige redactieteam het plan opgevat - naar het succes van de monumentenloods in de gemeente Alkmaar - het idee voor een stolpenloods te lanceren. Hiervoor is in de eerste plaats een leegstaande loods, stolpschuur of stal nodig. De eerste vraag die dus beantwoord dient te worden is of iemand over een dergelijk object beschikt en wil meehelpen dit initiatief van de grond te krijgen. Met een leegstaande loods of schuur zijn we er vanzelfsprekend nog niet, maar het is een belangrijke voorwaarde om afkomend bouw materiaal van stolpen op te slaan om het vervolgens elders te kunnen hergebruiken. Economisch en duurzaam en nog goed voor de onderlinge stolpcontacten bovendien. Waar het gebouw moet staan is in feite niet belangrijk. We willen eenvoudigweg graag starten op de plek waar de mogelijkheid voor een leegstaande stolpenloods wordt geboden. Dus wie heeft een lege schuur of stal, of wie kent iemand met een dergelijk pand met opslagmogelijkheden. Komt er binnenkort in uw netwerk een dergelijk object vrij? Het idee gaat in eerste instantie uit van een opzet met gesloten beurzen en met inzet van vrijwilligers. Een werkplan moet uiteraard nader worden uitgewerkt. Maar eerst die leegstaande schuur als basis van dit ambitieuze plan.

Bouwmateriaal in overvloed

Naar de mening van het redactieteam is er bouwmateriaal in overvloed dat voor hergebruik in aanmerking komt. Denk in de eerste plaats eens aan afkomende vierkantstijlen, dekbalken en zwingen: het meer omvangrijke materiaal. Maar denk ook aan verschillende soorten deuren, schotten, luiken, hekken, kozijnen en allerlei typen bouwbeslag. Voor opslag is meestal geen ruimte, of opslaan op het bouwterrein past niet in het uitvoeringsschema van de verbouwing. Naast eigen hergebruik levert verkoop vanaf de bouwplaats vaak niet of nauwelijks resultaat op, meestal gedwongen door ruimtegebrek en/of tijd. Dan hebben we nog niet gesproken over kleiner materiaal zoals tegels, plavuizen, dakpannen, straatstenen, tegels, wandtegels, dakgoten, regenpijpen, vergaarbakken en muurankers. Allemaal zaken om je flink zorgen over te maken of

over op te winden. Je zou geen oog meer dichtdoen, maar we willen ergens beginnen.

Start na oproep

Natuurlijk zijn in de loop van de jaren voorbeelden bekend waarin de opslag van het bouwmateriaal speciaal voor hergebruik niet is gelukt of slechts ten dele. Zoals het bijvoorbeeld ging bij de sloop in 1992 van de laatste stolp in Butterhuizen (Heerhugowaard) aan de Westerweg. Mislukt, we weten het. Ook is ons bekend dat er instanties zijn die op zoek zijn naar nieuw gebruik, naar een nieuwe functie voor hun leegstaande stolpboerderij. Zoals Natuurmonumenten bijvoorbeeld aan de oostelijke rand van het Heilooërbos. Als dit het geval is, zou 1 plus 1 weleens 3 kunnen zijn en is het idee van een stolpenloods mogelijk dichterbij dan we denken.

De start van het plan voor een stolpenloods is deze simpele oproep. Bij een positieve respons is mijn persoonlijke bijdrage aan te hergebruiken materiaal twee fraaie muurankers. Een lokkertje. Beste lezers, stolpenliefhebbers, allerbeste vrienden en vriendinnen, wie helpt mee dit initiatief van de stolpgrond te krijgen. Wie hergebruikt wint, want: 'Laat voor een aange-naam verbouwen, derden met overbodige materialen sjouwen'. WM

TEGELFRAGMENTEN EN SPECULAASBROKKEN

BODEMSCHATTEN UIT STOLP-ERVEN

Zijn handen gaan voorzichtig over de bodem van kartonnen dozen en houten kistjes, gevuld met een bonte verzameling van allerlei soorten keramische wandtegels. In een veelheid van maten, want er zijn hele en meer halve, maar ook dikke en dunne exemplaren; er zijn vooral veel brokstukken en -stukjes. Alles blauw, paars of in een meerkleurige uitvoering. Mijn eerste indruk is dat ik kijk naar een uitgestorte, geglazuurde legpuzzel van duizend stukjes of meer. Een indrukwekkend geheel van steengoede en stok-oude brokstukken, waarmee overigens de getrakteerde speculaasbrokken bij de koffie volstrekt (en smakelijk) in overeenstemming zijn.

Een verzameling tijd in gebakken klei

Laten we de verzamelaar in kwestie Hans noemen en hem de leeftijd van naar schatting 50 jaar geven. Op deze manier blijft de naam van de verzamelaar en de locatie van de verzameling discreet onder de boerenpet, terwijl de verzamelaar - Hans dus in dit geval - als zodanig gewoon aan het woord kan blijven als hij onder andere verklaart dit verzamelen ruim 20 jaar te beoefenen. Elke hele of halve tegel, elk brokstukje is gevonden op het erf van een stolpboerderij of erin. Dat vindt Hans van belang en hij steekt van wal over een meer recente vondst van dertien brokjes polychrome tegel, waarvan er twaalf min of meer bij elkaar in een stolp lagen en het dertiende stukje ergens buiten op het erf, bijna twintig meter verderop. En dat stukje bleek nog perfect te passen bovendien. Eenmaal in elkaar gepuzzeld bleek de voorstelling een bontgekleurd vogeltje dat je in geen enkele determineergids zult aantreffen. Het beestje is het resultaat van pure fantasie. Het is bij wijze van spreken een hier te lande zeer zeldzame roodkopgeelstaart. Juist dit soort dingen geven Hans een extra kick bij zijn snuffelwerk naar tegels en tegelbrokstukken.

Tekens aan de wand

Geglazuurde tegels zijn al eeuwen een geliefde wandbekleding omdat ze uiterst functioneel en decoratief zijn. In veel stolpen zitten de oorspronkelijke achttiende- en negentiende-eeuwse tegels nog op hun plaats. Ze zijn uiteenlopend toegepast, van de eenvoudige

witjes tot de in blauw en paars beschilderde tegels met een grote varia aan motieven en voorstellingen. In sommige gevallen zijn complete wanden van tegels voorzien en dan louter vanwege het decoratieve karakter. Bij het toepassen van wandtegels in de spatzone boven het aanrecht en de pompbak heeft dit ‘slechts’ een functioneel doel. Een verhaal apart vormen de soms geheel van tegels voorziene schouwen, waarbij de smuiger geldt als het toppunt van boerenpronk. Hierin werden ook wel tableaus opgenomen van zes of meer tegels die samen een afbeelding vormen. Uiteraard heeft het toepassen van wandtegels te maken met hygiëne, de decoratieve toepassing is bedoeld om te pronken en bij de schouw is de vuurvastheid van het materiaal een voordeel in het kader van de brandveiligheid. De waardevolle wandtegels zijn beslist een uiting van perioden van welvaart in de landbouw en veeteelt.

Blauw, paars en meerkleurig

Hans stalt zijn tegels en brokken uit naar motief. Zo zien wij sterk gestileerde landschapjes met een herder (al of niet met staf) op de voorgrond die op zijn schapen (of zijn het slakken of konijnen?) past. Juist de eenvoud van de afbeeldingen doet het hart van onze verzamelaar sneller kloppen. In de hoeken zogenaamde spinnenkopjes. Deze blauwe tegels dateren van rond 1900. De drie tegels met bijbelse taferelen in een rond passe-partout en ossenkopjes als hoekmotief zijn van rond 1860. Johannes doopt Jezus in de Jordaan (Markus 1:9) en een rustende reiziger krijgt voedsel aangereikt door twee vogels. Deze tegel verbeeldt het verhaal van de profeet Elia wanneer hij verblijft bij de beek Krith die hem van drinkwater voorziet, terwijl op goddelijk bevel twee raven hem des morgens en des avonds een stuk brood en vlees brengen (1 Kon. 17:6). Het aantoonlijke dorpje in de achtergrond kan overigens zo doorgaan voor Drie- of Venhuizen. De paarse (amalgam) tegel toont twee knielende en biddende manspersonen (in dit specifieke geval Johannes en Jezus) die een boodschap ontvangen die vanuit een wolk door een duif in duikvlucht wordt overgebracht (Lucas 3:22).

Maritieme taferelen

Op een viertal andere tegels en tegelbrokken zeilen allerlei schepen voorbij. In veel gevallen met de driekleur in blauw of in paars, fier wapperend in de top van de mast. De tegels zijn dan ook een uitdrukking van de welvaart die het maritieme bedrijf ons land heeft gebracht. Ze dateren van 1800 tot 1875. De grote Oost-Indiëvaarder heeft kanonnen aan boord en keert zwaar beladen terug met een rijke retourvracht. Ossenkopjes zijn hier de hoekmotieven. Links maken twee fragmenten het beeld bijna compleet van een platbodem met bollende zeilen. In het ronde passe-partout (rechtsonder) eveneens een scheepje met op de tegel nu spinnetjes of spinnenkopjes als hoekmotief. De paarse tegel (de jongste) toont een prachtig riviergezicht met druk scheepvaartverkeer en een stad aan de oever. Deze tegel heeft anjers als hoekmotief.

Meer meerkleurige tegels

De polychrome tegels hebben duidelijk de voorkeur van Hans en dat is begrijpelijk als men de uitgestalde pracht aan tegels met florale motieven eens aandachtig bekijkt. Het zijn meteen de oudste in de verzameling, grofweg tussen 1625 en 1650. ‘Behalve deze met de kievitsbloem, dat is een dun exemplaar en dus een nepper’, komt Hans met z’n grote handen tussenbeide. Ondertussen liggen daar meerkleurig en op de foto van Aad Holkamp met de klok mee te pronken: een tuitje tulpen in een kwadrant- of ruitomlijsting; een koninklijke keizersbloem met een Franse lelie in de hoek en een zogenaamde drietulp met Wan Li-versiering (naar een Chinese keizer) in de hoeken. Daaronder een exotische granaatappel en een niet minder begeerlijke druif; de eerder genoemde kievitsbloem en ten slotte een fraaie tulp geflankeerd door sierlijk gipskruid met ook op deze tegel Franse lilies in de hoeken. Een rijke oogst aan geurig fruit en kleurrijke bloemen. Het lijkt binnen wel lente, nu buiten nog. Hier sluiten de twee meerkleurige tegels met afbeeldingen van granaatappels naadloos bij aan. Twee brokstukken, maar van grote schoonheid. Exotische granaatappels binnen een zogenaamde Pompidou-omlijsting. Op deze manier worden deze tegels steeds mooier. De hoekornamenten lijken op de randen van de gehaakte kleedjes die mijn moeder op haar theekastje had liggen. Voor de sier en zo is het ook met deze twee tegels. Sierlijke sier anno 1660. Kom daar vandaag de dag nog maar eens om.

Zes brokken tot besluit

Tegels en fragmenten van bloemen in vazen besluiten dit artikel. We gaan weer terug naar ‘gewoon’ blauw en paars zonder overigens aan schoonheid in te boeten. De twee aantoonlijke scherven met een blauw bloemetje doen een vaasje vermoeden. Op de andere vier tegels staan de vazen er wel prominent op, al dan niet geflankeerd door een vogeltje in paars of vorstelijk voorzien van een bos (van drie) bloemen. Linksonder vertoont de tegel in amalgam louter en alleen een vaas die er toe doet. Overduidelijk een pronkvaas op een voorname wandtegel. Dat is in elk geval dubbelop en zou als dikdoenerij opgevat kunnen worden. Hans echter is het prototype van iemand die verzamelen leuk vindt. Hij doet het alleen maar voor z’n plezier en vindt ze allemaal even mooi. Als er al waarde aan zit, gaat het hem vooral over datgene wat erop staat en waar die tegel of dat brokstuk is gevonden. Postzegels van klei. Desgevraagd heeft Hans natuurlijk zo zijn voorkeur en laat zich met twee van zijn favorieten op de foto zetten: een drietulp in blauw en een polychroom exemplaar met een knots van een oranje-gele tulp boven een groot hart en Franse lilies in de hoeken. ‘Iedereen idolaat van tegels’, zou zomaar een nieuwe tegelwijsheid kunnen zijn. Meer weten over tegels? Kijk dan bijvoorbeeld in het standaardwerk ‘De Nederlandse Tegel: decors en benamingen 1570-1930’ door Jan Pluis. WM

DE BOEREPLAATS
Een buitengewone beleving op de Boereplaats

Informatie: Annet Stoop
06 30 37 09 91 of info@deboereplaats.nl

f i p

REDACTIETEAM STELT ZICH VOOR

De leden van het redactieteam zetten zich op velerlei manieren in om elke nieuwsbrief te voorzien van nieuwtjes, wetenswaardigheden en achtergronden. Dat doen zij meest op individuele basis en soms in samenspraak. Nu de honderdste uitgave voor u ligt, leek het een goed idee de redactie aan u voor te stellen en dan in een andere hoedanigheid. Hieronder treft u in willekeurige volgorde de redactieleden aan met verklarende tekst. Wie zijn zij? Aangenaam kennis te maken.

Ad Kikkert, opgegroeid in de Beemster en de Purmer, woont in Neck-Wijdewormer. Verknocht aan taal, stolpen, Franse dorpjes en zoals op de foto Griekse eilandjes.

Renee Stroomer is verbonden aan de Boerderijenstichting, werkt bij MOOI Noord-Holland aan omgevingskwaliteit en aan bewustwording van mensen om inzicht te krijgen in de eigen leefomgeving.

Wilma Eelman heeft passie voor natuur, cultuur en landschap en dan vooral van kustgebieden. Hier is ze bezig kwalijk vloedmerk op te ruimen vanaf Nederlands wildste kust, de Razende Bol voor Texel.

Dieuwertje Duijn groeide op in een stolp in de Zuidermeer en woont in Hoorn. Het hele jaar door is zij rond de familiestolp te vinden en helpt mee aan het onderhoud, zoals hier tijdens de najaarsschouw.

Willem Messchaert wisselt stolpenwerk 's winters graag af met werken in de natuur. Hier is hij bezig met het verbranden van gemaaid riet in de Eilandspolder. Dat geeft vlammen en rook. En stank.

Jan Schoen is grafisch ontwerper, illustrator, kunstenaar en schrijver. Polders beschouwt hij als onderdeel van zijn leefomgeving, daar horen onlosmakelijk stolpen bij.

Nico van der Wel is bioloog en tekstschrijver, heeft grote liefde voor cultuurhistorie van het landschap. Hij schrijft en redigeert publicaties over natuur en landschap ('Duinen en mensen'). Hij is redacteur bij H2O, vakblad voor de watersector.

Vrijwillige bestuursfunctie:

Secretaris bij Boerderijenstichting Noord-Holland

Voor informatie:
Peter van Zutphen, voorzitter,
tel.: 06 29507650 en
e-mail: petervanzutphen@planet.nl

BOERDERIJENSTICHTING
NOORD-HOLLAND

Schapenlaan 20 | 1862 PW Bergen | 072 - 581 68 88 | info@boerderijenstichting.nl | www.boerderijenstichting.nl

EEN TWEEDE LEVEN VOOR DE STOMPEKAMP

Dat bij de Stompekamp wordt gewerkt, is niet te missen. Een grote hijskraan torent boven de boerderij uit en er liggen flinke stapels bouw materiaal. Bijna was dit prachtige boerderijcomplex er niet meer geweest. De gebouwen stonden al tientallen jaren leeg en verkeerden in slechte staat. De hoop op restauratie werd steeds kleiner toen het dak geleidelijk begon in te storten. Het tij keerde op het moment dat stolpenbouwer Hans Iwema uit Barsingerhorn het perceel vorig jaar aankocht. Hij geeft de Stompekamp een tweede leven.

Langs het water

De Stompekamp staat in Wateringskant, een buurtschap met ongeveer 40 inwoners iets ten westen van Winkel. In het gebied tussen Schagen en Winkel liggen meer van zulke buurtschapjes, met bijzondere namen als Moerbeek, Hoge bieren en De Bomen. Dit deel van West-Friesland is op en top landelijk, met eindeloze vergezichten over groene weilanden en (in het voorjaar) velden vol tulpen. De weg die langs de Stompekamp loopt, is pas rond 1970 aangelegd na demping van een breed water. Uit een oude foto blijkt dat de voorgevel van de boerderij slechts enkele meters van dit water af stond.

De stomp is gebouwd in 1874, nadat de voorganger een jaar eerder was verbrand. De stolpschuur erachter dateert van een kleine 20 jaar later (1892). Op het erf staan verder twee kleinere schuren, in West-Friesland aangeduid als 'boet'. De rest van het erf is heerlijk eenvoudig, zoals dat een ouderwets boeren erf betaamt: gras, met hier en daar een boom. Eeuwenlang was dit een pachtboerderij, wat inhoudt dat de eigenaar niet zelf de stomp bewoonde. Een vermogend persoon kocht de boerderij als investering en verhuurde deze vervolgens aan een boer, de pachter. In ieder geval vanaf omstreeks 1900 bewoonde de familie Wit de Stompekamp. In 1921 kon Dirk Wit samen met zijn vrouw Trijntje Donker de boerderij kopen. Naar verluidt gaf hij de stomp ook de enigszins wonderlijke naam die deze nu nog heeft. Na het overlijden van Dirk en Trijntje kwam de boerderij leeg te staan en werd het gebouw slechts nog gebruikt voor opslag.

Een oude plek

De geschiedenis van deze plek gaat veel verder terug dan de 19de eeuw. In de boerderij is wat grond uitgegraven voor een nieuwe betonvloer en daarbij kwamen sporen tevoorschijn uit een ver verleden. Zij zijn opgetekend door amateur-archeoloog John van Lunsen, die tevens de geschiedenis van de boerderij in kaart bracht. Een paar scherven uit de 12de of 13de eeuw wijzen erop dat hier in die tijd al werd gewoond. Ook kwamen funderingen van een huis uit de 17de eeuw tevoorschijn, waaronder een fundament waar de schoorsteen op heeft gestaan. 'Ernaast lagen stukken van wandtegels, afkomstig van de haard. In die tijd stond hier nog geen stolpboerderij', aldus John. Rond 1700 bouwde men op het perceel de eerste stolpboerderij. Die is in 1873 verbrand en vervangen door de huidige stomp.

Waterput en kelder

Bij het graafwerk kwamen ook 'vergeten' onderdelen van de huidige boerderij letterlijk weer aan het licht. Bij de voormalige koeienstal kwam bijvoorbeeld een waterput tevoorschijn, waaruit de koeien

vroeger van drinkwater werden voorzien. Het bronwater werd uit de put gepompt en met behulp van een mobiele houten goot naar de drinkgoot van de koeien geleid. Vreemd is wel de locatie van de waterput, namelijk half onder een van de vierkantpalen! Blijkbaar vonden de bouwers van de boerderij dit geen bezwaar en was de bakstenen wand van de waterput sterk genoeg om de zware constructie te dragen. De put is nooit gedempt, er stond nog gewoon een laag water in. In de nieuwe vloer van de boerderij komt op deze plek een glasplaat met daaronder een lampje, zodat de waterput zichtbaar blijft. De grote koeienstal van de boerderij, de lange regel, lag bij de Stompekamp langs een zijgevel. Dit is bij stolpen van het Noord-Hollandse type altijd het geval. Aan de achterkant bevond zich nog een stuk stal, de zogenaamde korte regel. Onder die korte regel is een grote kelder gevonden, die ongeveer 100 jaar geleden moet zijn dichtgestort. Dit betekent dat de achterkant van de boerderij oorspronkelijk niet was ingericht als stal, maar als kaasmakerij. Kaas werd gemaakt van afgeroomde melk en voor het opromen van de room kon het beste een koele kelderruimte worden gebruikt. Ook bij veel andere stolpen van het Noord-Hollandse type is de korte regel pas later toegevoegd. Door de oprichting van de zuivelfabrieken in de periode rond 1900 verloren de kaasmakerijen in de boerderijen hun functie en vaak werden zij vervolgens ingericht als extra stalruimte. De oude kelder van de Stompekamp was nog in goede staat en wordt weer in gebruik genomen. Hans Iwema: 'In de achtergevel maak ik een klein kelderraampje, zoals dat er oorspronkelijk ook is geweest'.

Ansichtkaart

Aan de Stompekamp wordt al maanden flink gewerkt. Het was nodig om het dak gedeeltelijk te vernieuwen en dat is nu wind- en waterdicht. Binnen is een betonvloer gestort en hierop worden nieuwe muren en houten wanden gebouwd. Hans past hierbij een slimme constructie toe: het dak steunt aan de onderkant niet meer op de gevels, maar op nieuwe houten binnenmuren die op de betonvloer staan. Hierdoor kunnen de originele gevels, met hier en daar een scheur en

De voorgevel van de Stompekamp in januari 2020.

soms wat scheef, behouden blijven: zij hebben geen dragende functie meer, maar zijn alleen nog van belang voor het uiterlijk van de stolp. 'Als je de boerderij op een oude ansichtkaart ziet, dan moet je hem nog herkennen', vindt Hans. Wel is een grote glazen pui aan de westzijde van het dak aangebracht, om te zorgen voor genoeg licht. De woning in de Stompekamp wordt heel goed geïsoleerd en uitsluitend verwarmd door middel van vloerverwarming. Doordat sprake is van een vide, straalt deze warmte ook door naar de eerste verdieping. De woning krijgt geen gasaansluiting en op het erf wordt energie opgewekt met zonnepanelen. Warm water wordt verkregen door middel van zonnecollectoren.

Stolpenbouwer

De Stompekamp is zeker niet de eerste boerderij die Hans Iwema onder handen neemt: hij verbouwde al meer dan twintig stolpen, met name in West-Friesland. Vaak in opdracht van particulieren, maar hij kocht eerder al drie stolpboerderijen om ze op te knappen en zelf te gaan bewonen. Ook in de Stompekamp gaat hij wonen, samen met zijn vrouw, zoon en dochter. Zij gaan graag met hem mee naar weer een volgende boerderij, maar Hans heeft wel moeten beloven dat dit de laatste verhuizing is ...

De Stompekamp met stolpschuur en twee boeten in 2012.

Een stilleven van paneeldeuren.

Zijn voorliefde voor de stolp is Hans bepaald niet met de paplepel ingegoten. Hij groeide op onder de rook van Tata Steel in IJmuiden. Al jong had hij een hang naar oude gebouwen met authentieke details, zoals luiken en kleine ruitjes. Pas in 1997 stapte hij samen met zijn vrouw voor de eerste keer een stolpboerderij binnen, die ze niet veel later zouden kopen. 'Die kap, de ruimte, ik was direct verkocht. Sindsdien ben ik besmet met het stolpenvirus'.

Met de Stompekamp maakt Hans zijn ultieme droom waar: zijn eigen deftige herenboerderij, zoals ze te vinden zijn in droogmakerijen als de Beemster. Aan de voorkant van de Stompekamp wil hij daarom een trapgevel of klokgevel met natuurstenen ornamenten toevoegen. 'Zo'n protsgevel wil ik al heel lang', aldus Hans. Bij de drie stolpen die eerder in zijn bezit waren, behoorde dit niet tot de mogelijkheden. Dit zijn monumenten en daarom mochten geen grote aanpassingen aan de buitenzijde plaatsvinden.

Deftige kamer

Bij een deftige boerderij hoort natuurlijk een deftige kamer en die is er al! De originele pronkkamer aan de voorkant van de Stompekamp was nog in goede staat en blijft behouden in de

Hans bij de haard in de oude voorkamer.

nieuwe woning. De kamer heeft houten wanden met diverse deuren van bedsteden en kasten en bovendien een luxe haard van zwart natuursteen. Op diverse plekken is zichtbaar dat de ruimte oorspronkelijk was 'gehout', wat betekent dat op het houtwerk een houtimitatie was geschilderd. Goedkope planken van naaldhout kregen daardoor toch een heel luxe uitstraling. Later raakte men hier blijkbaar op uitgekeken, want de kamer is op zeker moment overgeschilderd in lichtblauwe tinten. Ook dat raakte uit de mode: op de wanden is behang op een ondergrond van jute gespannen. De fraaie paneeldeuren verdwenen daarmee uit het zicht. De kamer wordt door Hans teruggebracht in oorspronkelijke staat, zoals die bijna 150 jaar geleden is gebouwd. Wie straks binnenloopt, denkt dat hij zo kan aanschuiven bij de familie Wit voor de thee! Voor het zover is, moet er nog wel wat gebeuren: Hans hoopt dat de verbouwing over een klein jaar klaar is. Daarna kan de familie Iwema genieten van hun prachtige stolpboerderij en de uitgestrekte West-Friese polder eromheen.

Meer zien van de Stompekamp? Toets op Google in: 'Boerderij Stompekamp project' en u vindt op Youtube vier filmpjes van de werkzaamheden, gemaakt door John van Dieken. DD

De contouren van de nieuwe woning krijgen geleidelijk vorm.

De Stompekamp in 2016, in vervallen staat.

Hans aan het werk in de boerderij.

BEELDMERK BOERDERIJENSTICHTING

In nummer 100 van 'De Vrienden van de Stolp' presenteert de Boerderijenstichting voor het eerst in haar ruim dertigjarig bestaan een beeldmerk, ook wel logo genoemd. Het is geen totaal nieuw beeld. Het zal u vertrouwd voorkomen. En zo is het ook.

Nadat het bestuur van Boerderijenstichting Noord-Holland mij had gepolst of ik een logo wilde ontwerpen, realiseerde ik mij dat er bij de stichting nooit een beeldmerk in gebruik is geweest. Het was er gewoonweg niet en kennelijk was er geen behoefte aan. Niet dat vormgeving geen rol speelde, dat zeker niet. Grafisch ontwerper Pieter Groot heeft in de beginperiode een belangrijke rol gespeeld. Hij heeft bijvoorbeeld de prachtige vouwfolder in de vorm van een stolp ontworpen. Misschien kunt u zich die herinneren? En in de loop der jaren zijn er fraai vormgegeven publicaties uitgegeven door de Boerderijenstichting. Het magazine 'De Stolp', het boek 'De Stolp te kijk', de richtlijnennotitie 'De dans der daklichten', het boek 'Noord-Hollandse boerenhekken' en de handreiking voor gemeentelijk stolpbeleid 'Vierkant achter de stolp' getuigen hiervan. Terwijl de nieuwsbrief vier keer per jaar professioneel wordt vormgegeven door Carla Buijsman van Le Bureau in Hoorn.

De kop van de nieuwsbrief is door de jaren heen het herkenningsteken gebleven, het is een krachtig en duidelijk silhouet van een dijk met wilgen en het dak van een stolp dat boven de dijk uitsteekt. Duidelijker kan het niet. Alle elementen van een stolp in de polder zijn erin verenigd. Het beeld is gedestilleerd uit een foto van Mart Groentjes. Van de foto is een harde afdruk gemaakt zonder halftonen. Dit beeld sierde de kop van de eerste nieuwsbrief in december 1988 reeds en is dat tot heden, met wat kleine variaties, gebleven.

De gespiegelde reflectie in het water van 'Welgelegen' in de Zuidervaart te Zuidschiermonnee is de basis van het logo.

Het gebruik van de nieuwsbriefkop als beeldmerk was lastig te gebruiken wanneer het klein moest worden toegepast. Het is te langgerekt en de tekst werd daardoor onleesbaar. Met een paar kleine ingrepen kon er een compact beeldmerk van worden gemaakt. Iets wat al zo lang en goed zijn nut heeft bewezen kan beter niet losgelaten worden. Veelal is een nieuw jasje voldoende. Het silhouet is wat strakker van snit, het stolpendak heeft een dakpankleur gekregen, de dijk en de bomen zijn groen gebleven en de tekst 'Boerderijenstichting Noord-Holland' is zwart, in twee regels eronder geplaatst, met een klassieke, schreefloze letter. De Akzidenz Grotesk bold, is het eerste algemeen gebruikte schreefloze lettertype, ontworpen in 1898 door lettergieterij H. Berthold AG. Het is een kloeki letter, zonder opsmuk en goed leesbaar, die past bij de stoere constructie van een stolp.

Het logo wordt toegepast op enveloppen, briefpapier en visitekaartjes, op drukwerk en in andere uitingen van Boerderijenstichting Noord-Holland. U zult het vaker tegenkomen.

JS

**BOERDERIJENSTICHTING
NOORD-HOLLAND**

Het beeldmerk in kleur.

DRIEWERF ACTIE!

1. Prijsvraag: WIN EEN PLEE!

Stolprestaurateur en aannemer Maarten Koning heeft een authentieke plee gerestaureerd, en ter beschikking gesteld aan het redactieteam van de Nieuwsbrief. Oorspronkelijk gebruik van dit bijzondere object - boven de sloot - is niet meer toegestaan, maar het is natuurlijk een geweldig oud hebbeding.

Wilt u deze plee hebben? Schrijf een plan voor inpassing en toepassing in uw stolp inclusief motivatie en stuur het in. Laat uw creativiteit stromen en win deze bijzondere prijs!

2. Stolpenloods: WIE HEEFT EEN RUIMTE BESCHIKBAAR?

De Boerderijenstichting wil een stolpenloods oprichten: een magazijn met oude stolponderdelen, afkomstig van sloop- of restauratieprojecten. Denk aan balken, tegels, keukengerei, bedsteedeuren, oud gereedschap enzovoort. Wie heeft een flinke schuur of loods leegstaan en wil die ter

beschikking stellen aan de Boerderijenstichting Noord-Holland? Heeft u een geschikte ruimte voor ons en wilt u gastheer of huisbaas van de stolpenloods worden?

3. Vrienden maken: BRENG EEN NIEUWE VRIEND(IN) AAN!

De Boerderijenstichting heeft 1500 vrienden waaronder een aantal organisaties. Vrienden heb je nooit genoeg, zeker als je weet dat er in Noord-Holland nog zo'n 5500 stolpen staan. Geeft u een lidmaatschap cadeau en bezorgt u ons een nieuwe vriend(in)? Meer dan één mag ook. Speciaal voor deze gelegenheid geldt een entreeidmaatschap voor de aangebrachte persoon ten bedrage van € 9,-. Geeft u zo'n speciaal entreeidmaatschap cadeau? Meld de nieuwe vriend(in) aan bij het secretariaat: Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen of via info@boerderijenstichting.nl en vergeet niet uw eigen gegevens te vermelden.

NvdW

84 KEER STOLPEN IN HET NIEUWS

Bijna duizend keer een stolp in de krant, in het Noordhollands Dagblad. Of ik in dit speciale nummer iets wilde schrijven over Stolpen in het nieuws. 'Is dat nodig?' 'Ja', kreeg ik te horen. Dat werd dus in mijn archief bladeren en tellen. Na elke nieuwe jaargang werden mijn vraagtekens groter. Hoe is het in vredesnaam mogelijk, verzuchtte ik na bijna elk nummer van dit blad. Waarom? Waarom verbranden er zo veel stolpen?

Om triest van te worden, van mijn vaste rubriek in de Nieuwsbrief. Ik heb ze geturfd, al die stolpen die sinds zomer 1996 - sinds nummer 16 van deze Nieuwsbrief - in de as zijn gelegd. Machteloos tegen ontembare vlammen, ondanks heldhaftige inzet van brandweerlieden. In bijna 25 jaar tijd gingen liefst 55 stolpen in het verspreidingsgebied van het Noordhollands Dagblad - het deel van onze provincie boven het Noordzeekanaal - verloren door brand.

Mijn stolpenhart bloedt bij deze score. Geboren en getogen in een stolp in de polder Berkmeer (toen Heerhugowaard, nu Obdam) weet ik dat elke stolp zijn eigen verhaal heeft. Bij elk inferno gaat ook een verhaal, een historie verloren. Hoe waardevol elk verhaal is, ervaar ik dagelijks als verslaggever van het Noordhollands Dagblad. Westwoud, Oudendijk, Texel, Hoogkarspel, Wieringerwaard, Andijk, Nieuwe Niedorp. De trieste lijst is lang. Zwaag, Castricum, Wervershoof, Hensbroek, Oudkarspel, Oterleek, Dirkschorn.

Alsof in elk dorp de rode haan onbarmhartig heeft gekraaid. Sint Maarten, Warmenhuizen, Winkel, Zandwerven, Barsingerhorn, Schermer, Oosthuizen. Er komt geen eind aan. Schoorldam, Beemster, Heerhugowaard, Oudesluis. Verschrikkelijk. Nog even doorbijten. Heiloo, Onderdijk, Schagen, Callantsoog, Venhuizen, Berkhout. De verdrietige lijst is eindeloos. Gouwe, Sijbekarspel, Dirkschorn, ik stop.

Kraaiennest

Kortsluiting, verhitte schoorsteen, werkzaamheden aan het rieten dak, een kraaiennest in de schoorsteen dat vlamvatte bij het stoken van de open haard, een lampje dat in aanraking kwam met de dakisolatie van piepschuim, een wensballon, vlammen als onkruidbestrijding. De oorzaken van de treurige verliezen of bijna-verliezen zijn - voor zover achterhaald - zeer divers. In augustus 1936 veranderde onze familieboerderij in de Berkmeer in een zwartgeblakerde puinhoop door blikseminslag. Begin november van hetzelfde jaar stonden de koeien op stal in de nieuwe stolp, zo snel kon dat toen. Blikseminslag ben ik in mijn 84 bijdragen voor de rubriek Stolpen in het nieuws (één keer verzaakte ik) nauwelijks tegengekomen. Hooibroeï al helemaal niet. Gelukkig. Ook mooi is dat sinds zomer 1996 achttien stolpen zijn gered door de brandweer. Hulde! Maar die 55 verloren stolpen, dat doet pijn. Daarom, trouwe lezers, wees voorzichtig.

Ed Dekker, Hensbroek, februari 2020

STOLPEN IN HET NIEUWS

UIT HET NOORDHOLLANDS DAGBLAD, VERZAMELD DOOR ED DEKKER, JOURNALIST.

Een fraai verbouwde stolp in **Binnenwijzend** krijgt aan de achterzijde een passende kapberg. 'Geen truttig schuurtje, dat hoort niet bij een stolp', zegt de eigenaar. Als aannemer bouwt hij de kapberg natuurlijk zelf. Verticale vierkantspalen worden bekroond met een piramidedak. Het rieten dak krijgt een oversteek, om het regenwater buiten te houden. Met op de vloer boerengeeltjes.

Door snel optreden kon de brandweer in **Avenhorn** erger voorkomen. Een brand trof een stolp, maar die kon worden behouden. De vlammen sloegen al door het dak toen de eerste brandweerlieden arriveerden. Ook een hoogwerker is ingezet.

'De verdwenen stolpen van polder Het Koegras'. Onder deze kop royaal aandacht voor het agrarisch verleden van het gebied rond **Julianadorp**. Van de zestig stolpen in 1860 is nog slechts een handjevol over. Brand, sloop om ruimte te maken voor nieuwbouw en bouwvaligheid waren de belangrijkste oorzaken voor deze daling. De eerste hoeves in Het Koegras kwamen er in 1832.

Voor de restauratie van een kunstschildering op de schoorsteenmantel van een stolp in **Twisk** kreeg de eigenaar 46.000 euro subsidie, ongeveer de helft van de kosten. De afbeelding is onderdeel van een pronkkamer uit de achttiende eeuw in Louis XV-stijl. 'Landschap met Pastorale Scènes' heet het werk.

Met het project 'Toeristische Parel Hoge Berg' krijgt het oudste deel van **Texel** een oppepper. Onderdeel van het versterken van de cultuurhistorie van het Hoge Berggebied is de renovatie van enkele stolpen. Op kleine schaal worden daarin appartementen gebouwd. Stalen landhekken in diverse verschijningsvormen worden vervangen door originele Texelse houten hekken met punten.

Een zeldzaamheid in **Winkel**. Bijna alle veertig melkkoeien staan in de stolp. De veehouder boert precies zoals zijn vader en opa. Met één verschil: de melkbussen zijn verdwenen. Deze agrariër hoeft niet groter en groter.

'Kathedralen van de polder', dat zijn stolpen voor Jan-Richard Kikkert. Als hoofd architectuur bij de Academie voor Bouwkunst Amsterdam bekritiseert hij de gemeente **Purmerend**. 'Die verwaarloost doelbewust vier stolpen om ruimte te maken voor een bedrijventerrein. Bizar overheidsgedrag. Elke stolp die verdwijnt is er één te veel. De schoonheid van stolpen komt voort uit traditie.'

De gemeente **Haarlem** heeft bezwaren tegen beoogde nieuwbouw voor extra activiteiten, waardoor de restauratie van een stolp uit de zeventiende eeuw onzeker wordt. De boerderij is in zeer slechte staat. De eigenaar wil uitbreiding van het complex voor een kinderdagverblijf en horeca. 'Te groot', zegt de gemeente.

Hoe een zieltogende stolp verandert in een indrukwekkende herenboerderij. De metamorfose voltrekt zich in **Haringhuizen**. De compleet nieuwe stolp - alleen de buitenmuren zijn van gebruikte stenen 'voor een authentieke uitstraling' - biedt een zee van ruimte voor wonen, kantoor en bed and breakfast. De herenboerderij heeft drie vierkanten en meet liefst 15,50 bij 27 meter, exact als wat er stond.

Museumboerderij West-Frisia van de Adriaan Donker Stichting in **Hoogwoud** krijgt op het erf van de stolp een kapberg met daarin een ontvangstruimte voor bezoekers. De nieuwe behuizing is ook bestemd voor culturele activiteiten. Wens is om de lambrisering te maken van oude gaasbakken met daarop de namen van bloembollenkwekers. De kapberg krijgt een houten vloer.

COLOFON

Magazine nr. 100 van de Boerderijstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp', maart 2020

Secretariaat: Schapenlaan 20,
1862 PW Bergen NH
info@boerderijstichting.nl
Dinsdag en donderdag van 9 tot 5 telefonisch
bereikbaar via 072 581 68 88
beeldbank@boerderijstichting.nl
www.boerderijstichting.nl
IBAN: NL69 INGB 0000 3381 81 t.n.v.
Boerderijstichting Noord-Holland, Bergen

Community vierkantdelers:
www.stolpencommunity.nl

Redactieteam:
Dieuwertje Duijn
Wilma Eelman
Willem Messchaert
Jan Schoen
Renee Stroomer
Nico van der Wel
Ad Kikkert (tekstcorrectie)

Grafische verzorging en advertenties:
Carla Buijsman, le bureau, Hoorn (0229 317 027)
Druk: Koopmans' Drukkerij, Zwaag
Oplage: 2.000 exemplaren

Bestuur:
Peter van Zutphen (voorzitter), Anna Paulowna
Henk de Visser (secretaris), Oudorp
Ralf van Etten (penningmeester), Stompvoren
Anneke Zandt, Twisk
Wilma Eelman, Den Burg
Ed Pielkenrood, Koog aan de Zaan

Advisering
De Boerderijstichting biedt begunstigers de mogelijkheid om (in omvang en diepte) beperkte bouwkundige en esthetische adviezen in te winnen. Voor deze adviezen wordt een bijdrage in de kosten in rekening gebracht. Voor informatie kunt u contact opnemen met het secretariaat.

Het magazine verschijnt in maart, juni, september en december. ISSN 1566-8843

ANBI

De Boerderijstichting Noord-Holland is aangemerkt als culturele ANBI. Onze penningmeester Ralf van Etten kan u alles vertellen over schenkingen aan de Boerderijstichting en de fiscale voordelen daarvan. Zijn e-mailadres is: penningmeester@boerderijstichting.nl

Uw donateursbijdrage bedraagt € 22,50 per jaar, meer mag natuurlijk!
Voor bedrijven is dat minimaal € 50,- per jaar en ook daarbij geldt: een hoger bedrag is welkom.

Magazine niet ontvangen?
Neem dan contact op met het secretariaat.

RIETDEKKERS BV

Zwaagdijk-Oost 286, t. 0229 262140, m. 06 20548854
info@rietdekkersbedrijfsijm.nl, www.rietdekkersbedrijfsijm.nl

fresh future
projecten • fondsenwerving • communicatie

Ambitieuze plannen?

Fresh Future adviseert, werft geld, organiseert en communiceert

mail angeli@freshfuture.nl
o.a. projectmanager Boerderijstichting NH

Hout 100% duurzaam

Bomen zuiveren de lucht en produceren zuurstof (O₂). Daarnaast nemen groeiende bomen CO₂ op. Dat betekent dat bossen het broeikaseffect verminderen en daarmee klimaatverandering tegengaan.

Tot in detail verantwoord maatwerk

Visser Hraam Noorder IJ- en Zeeweg 8, 1505 HG Zaandam
075-6177984 | www.timmerfabriekvisser.nl

Voor alle rieten daken
www.kooijmanrietdekkers.nl

Kooijman Rietdekkers

Rietdekkbedrijf J.P. Kooijman B.V.
Ruigeweg 119A, Schagerbrug
T 0224 57 13 28 of 06 53 89 18 49

- dakvernieuwing
- renovatie dakconstructies
- aanbrengen isolatie/-platen
- reparatie en onderhoud
- dakramen en dakkapellen
- ontlossen

ARCHITECTENBUREAU KLEIN

restauratie
transformatie
nieuwbouw
verbouw

Zaanweg 59, Wormerveer
075-6287686, www.kleinbv.nl

PROVIS
BOUWKUNDIG ADVIES

Provis bouwkundig advies
Oudegracht 234, 1811CR Alkmaar
072 2200167
info@provisadvies.nl
www.provisadvies.nl

Aannemersbedrijf M. Duinmaijer B.V.

Nieuwbouw
Utiliteitsbouw
Verbouw
Onderhoud
Restauratie
Kozijnen en lijstwerk

M.C. van Voordenstraat 2
1483 GB De Rijp
tel.: 0299 673487
duinmaijer@duinmaijer.nl
www.duinmaijer.nl

BOUW GARANT

ook uw stolpboerderij kan energie-neutraal!

WARMTEBELANG
duurzame energietechniek

AARDWARMTE:
Comfort in
4 seizoenen

www.warmtebelang.nl

Mijn 200e Stolp- ontwerp!

Sinds 1993

herbouw • nieuwbouw • verbouw • interieur

MAARTEN KONING

Schrepel 12

De Goorn

0229 540 996

maarten-koning.nl

KLAVER
MAKELAARDIJ

SPECIALIST IN DE VERKOOP & AANKOOP VAN STOLPBOERDERIJEN

NEEM CONTACT MET ONS OP

www.klavermakelaardij.nl | 0226-414008

NVM

**BUITEN
STATE**
makelaars